БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 105 (4997)
Пятница
Майн
24
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

„Дайн сэрэгэй үедэхи зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөн бидэнэй айхабтар хүсэтэ зэбсэг болоһон байгаа. Бидэнэр социалистическэ байгуулалтын агууехэ Сталинска түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө оронойгоо тэмсэжэ байһан мүнөө үедэшье тиимэ мүрысөөе шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ хүсэнэбди“.

(Макеевскэ металлургическэ заводой коллективэй хандалгаһаа).

Ажалшан арадай элүүрые хамгаалгые һайжаруулха

Советскэ правительство ба коммунистическэ парти хадаа манай оронэй арадай ажахые хүгжөөхын ба арад зоной ажабайдалые һайжаруулхын түлөө эсэшэ цусашагүйгөөр тэмсэдэг байна.

Ажалшан арадай ажабайдалай материальна, ажаһуудалай ба культурна условинуудые һайжаруулха ябадал хадаа шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбэй гүйсэлтын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Иимэ ехэ хэрэгтэ арадай элүүрые хамгаалга ехэхэн һуури эзэлхэ зэргэтэй. Бүхы дэлхэй дээрэ Советскэ Союзһаа ондоо ямаршье гүрэн элүүрые хамгаалгада тиимэ ехэ мүнгэ болон зөөри гаргадаггүй гээшэ. Шэнэ табанжэлэй үедэ гүрэнэй социальна страхованида 61,6 миллиард түхэриг мүнгэн гаргашалагдаха юм.

Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб хадаа элүүрые хамгаалгын бүхы учреждениинуудые һэргээн байгуулхые ба тэдэниие дайнай урда тээхидэ орходоо нилээд дээр олошоруулхые, арад зоной медицинскэ хангалтые һайжаруулхые хараална. 1950 ондо больничнэ оронуудай тоо 985 мянга, хүүгэдэй яслинуудтахи оринуудай тоо нэгэ миллион 251 мянга хүртэр олошорхо байна. Энэ табанжэлдэ бүхы амаралтын гэрнүүд ба санаторинуүд һэргээн бодхоогдохо ёһотой.

Һүүлэй үедэ манай республикада элүүрые хамгаалгын хүдэлмэри нилээд ургаһан байна. Дайн сэрэгээр тохёолдоһон бүхы бэрхэшээлнүүд энэ хэрэгтэ нилээн түбэг тойбо татаба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтнууд дээрэ шархатаһан сэрэгшэдые эмшэлхэ аргалхын хэрэгтэ олоншын һайн медицинскэ кадрнууд зорюулагдаһан байгаа. Тиимэһээ олонхон мэргэжэлтэ врачууд, фельдшернүүд армида ябаһан байха юм. Тэдэнэр Эхэ оронойгоо урдахи арюун нангин уялгаяа нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа. Советскэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд Улаан Армиин хэдэн зуун мянган сэрэгшэдэй амиие абарһан байна.

Мүнөө дайн сэрэг дүүрээд, сэрэгэй албанһаа хэдэн олон мэргэжэлтэ кадрнууд ерэжэ, ерэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай инвалидуудые медицинскэ талаар хангаха ябадалые һайжаруулга хадаа элүүрые хамгаалгын эмхизургаануудай зорилго мүн. Дайнай үедэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр, амаралтагүйгөөр ажаллаһан хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин элүүрые хамгаалха хэрэгтэ мүнөө ехэхэн анхаралаа хандуулха шухала.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет өөрынгөө майн 1-эй уряалнуудта эмнэлгын ба санитарна эмхизургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхые, арад зондо үзүүлэгдэхэ медицинскэ туһаламжын шанарые дээшэлүүлхые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ советскэ медицинын олоһон дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхые медицинын хүдэлмэрилэгшэдые уряалһан байна. Гэбэшье, манай республикын олонхи аймагуудай элүүрые хамгаалха таһагууд, аймагай амбулатори, больница болон врачебнэ пунктнууд энэ гол шухала зорилгые хүсэдөөр дүүргэжэ шаданагүй. Олон аймагуудта үбшэн хүнүүдые сагта болзорынь үзэжэ, хэрэгтэй туһаламжа үзүүлдэггүй ушарнууд олон бии. Врачууд колхозууд, бригадануудай полевой станнууд дээгүүр ябажа, үбшэн хүнүүдтэ туһаламжа хүргэжэ, олониитын дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй. Иволгын, Кяхтын, Байкало-Кударын аймагуудай элүүрые хамгаалгын таһагууд хангалтагүй муугаар хүдэлмэрилнэ. Иволгын аймагай Саянтын врачебнэ амбулатори (врачань Брик) ажалшадта туһаламжа үзүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй байна. Энэ амбулаторидо ерэһэн үбшэн хүнүүдтэ хэрэгтэй туһаламжа хүсэдөөр үзүүлэгдэдэггүй. Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн амбулатори (врачань Муратов) үбшэн хүнүүдые амбулаторидоо үзэжэ, тэдэндэ туһаламжа хүргэхэ түсэбөө 41 процент, ажалшадай гэр байраар ябажа туһаламжа үзүүлхэ түсэбөө оройдоол 42 процент дүүргэһэн байха юм.

Парти ба правительство болбол элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулхые партийна хүтэлбэрилэгшэдһээ эридэг гээшэ. Тиигэбэшье манай республикын зарим аймагуудай партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд элүүрые хамгаалгын таһагуудай болон амбулатори больницануудай хүдэлмэриие хинан шалгажа, тэдэндэ туһаламжа үзүүлжэ байдаггүй.

Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ нютагай советскэ, олониитын болон профсоюзна эмхизургаанууд хангалтатай туһаламжа үзүүлнэгүй. Хэдэн аймагуудта врачебнэ пунктнууд, амбулаторинууд кадрнуудаар хангагдаагүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагта 5 врачебнэ участогууд врачуудгүй, Иволгын аймагта санитарна врач ба медицинскэ участогой врач үгы байна. Иимэ ушарнууд бүхы аймагуудта бии гээшэ.

Элүүрые хамгаалгын министерство болон нютагай эмхизургаанууд медицинскэ пунктнуудые, больница болон амбулаторинуудые түлишэ түлеэгээр хангахадань, гэр байрыень заһабарилхада болон туһалбариин ажахытай болоходонь хангалтагүйгөөр туһална. Сэлэнгын аймагта педиатор, венерическэ пункт болон аймагай амбулаториин бүхы врачууд ганса хан врачебнэ амбулаториин байшанда бултадаа хүдэлмэрилнэ. Урдань сэрэгэй частяар эзэлэгдэжэ байһан аад, мүнөө һулалгдаад байһан байшан заһабарилагдажа сэбэрлэгдээгүй байһаар. Энээндэ аймагай гүйсэдхэхэ комитет хэрэгтэй хэмжээнүүдые абанагүй.

Арад ниитын дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха шухала. Илангаяа мүнөө хабар зунай үедэ элдэб үбшэнүүд дэлгэрдэг гээшэ. Тиимэһээ профилактическа хэмжээ-ябуулгануудай түсэб табижа, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ агитациин бүхы аргануудые хэрэглэхэ байна. Врачууд радиогоор дамжуулан элдэб темэнүүдээр ажалшадта зүбшэл үгэхэ, газетэнүүдэй хуудаһануудта заабари, зүбшэлнүүдые толилхо зорилготой. Мүн тэрэшэлэн бэеэрээ колхоз нютагуудаар ябажа, элидхэл лекци хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ уялгатай. Энэ талаар Улан-Удэ городой эмнэлгын ба санитарна эмхизургаанууд, тэрэшэлэн Баргажанай аймагай элүүрые хамгаалха таһаг (даагшань Нехуров) муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Баргажанай ба Түнхэнэй аймагуудта врачууд ондо ондоо участогуудаар ябажа, дутуу дундануудаа элирүүлэн, дүй дүршэлөөрөө андалдана. Иимэ һайн жэшээнүүдые дэмжэн абажа, бүхы аймагуудта хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Хүдөөгэй врачебнэ пунктнуудай хүдэлмэринүүдые һайжаруулхын тула элүүрые хамгаалгын министерство ба аймагай таһагууд мэргэжэлтэ врачуудай дүй дүршэлые халан абажа, бүхы врачуудай дунда нэбтэрүүлхэ ёһотой. Манай республикада тиимэ һайн врачууд олон бии. СССР-эй Верховно Соведэй депутат врач А. М. Дудин, республикын хуушанай врачууд Раднаев, Трубачеев ба бусад врачуудай дүршэлые республикын бүхы врачуудай шадабари болгохын түлөө тэмсэхэ шухала.

Амгалан байдалай үеын социалистическэ байгуулалтын эрилтэнүүдые манай республикын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд нэрэтэй хүндэтэйгөөр хангаха уялгатай.

Медальнуудые барюулба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Г. А. Цыденова СССР-эй Верховно Соведэй үнэмлэхэ 1946 оной майн 20-до габьяата эмшэд нүхэд А. Н. Смирнов, А. Н. Смирнова гэгшэдтэ „1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө“ гэһэн медальнуудые барюулба.

Нүхэр А. Н. Смирнов 37 жэл соо врачебнэ ажал-ябуулга таһалгаряагүйгөөр хэһэн юм. 1939 онһоо хойшо мүнөө хүртэр нүхэр А. Смирнов областной больницын хирургическа отделениие даагшаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр А. Н. Смирнов тон ехэ мэргэжэлтэй хирург ба республикын арад зоной дунда алдартар хүндэтэй боложо шадаһан хүн юм. 1943 ондо нүхэр А. Н. Смирновто БМАССР-эй ба мүн РСФСР-эй габьяата врач гэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон ба 1945 ондо „Улаан Одоной“ орденоор шагнагдаа һэн.

Нүхэр А. Н. Смирнова 32 жэлдэ врачебнэ ажал-ябуулга хэһэн байха юм. 1940 онһоо хойшо манай Бурят-Монголдо хүдэлмэрилһэн ба мүнөө областной больницын лабораториие даагшаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр А. Н. Смирнова тон эдибхитэйгээр хүдэлмэрилдэг ба өөрынгөө бүхы эрдэм мэргэжэлые арадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ зорюулдаг байна.

Медальнуудые барюулжа дүүргэһэнэй һүүлээр бэлэг хүбаалгаан болоһон ба нүхэр Г. А. Цыденова шагнагдагшадые халуунаар амаршалжа, тэдэнэртэ Эсэгэ оронойгоо саашадаа улам хүгжэхын түлөө ашагтайгаар хүдэлмэрилхые хүсэһэн байна.

Ж. Жабон.

ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ ДҮҮРГЭХЫН БА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

Медведьевэй бригада түрүүлбэ

Улан-Удын түмэр-замай станциин дэргэдэхи вагон-заһабарилгын пунктын комсомольско-залуушуулай бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Медведьевэй бригада түрүү һуури эзэлбэ.

Энэ коллектив майн хоёрдохи декадынгаа даалгабариие 211 процент дүүргэһэн байна.

Түрүү стахановец нүхэр Паркина даалгабаряа 200 процент дүүргэжэ, бригада соогоо һайн жэшээ харуулна. Мүн стахановецууд нүхэд Михайлова, Бабкин гэгшэд тэрэшэлэн һайн амжалтануудые түйлаһан байна.

Түрүү эдеэ хоолой комбинат

Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствын дэргэдэхи түрүү предприятинууд дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжон, эдеэ хоолой продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилжэ захалаа.

Сэлэнгын аймагай эдеэ хоолой комбинат һүүлэй мэдээнэй ёһоор 5 һарынгаа даалгабари хүсэд дүүргэһэн байна.

Энэ комбинадай коллектив үргэлжэ халаанайнгаа даалгабари үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Мүн тэрэшэлэн Түнхэнэй, Тарбагатайн аймагуудай эдеэ хоолой комбинадуудай коллективүүд энэ һарын туршада муу бэшэ амжалтануудые түйлабад.

„Улаан Ярууна“ колхоздо Улаан туг барюулагдаба

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телефоноор абтаба). «Улаан Ярууна» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов) партийна организациинь секретарь нүхэр Галсанова) аймаг соогоо эгээл түрүүлэн, хабарай тарилгые майн 20-до дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ колхоз эртын пар хахалжа, мүн техническэ, тэжээлэй культурануудые тарижа байха юм.

Тарилгын үедэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ аймаг соо илаһан энэ колхоздо ВКП(б)-гэй айком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

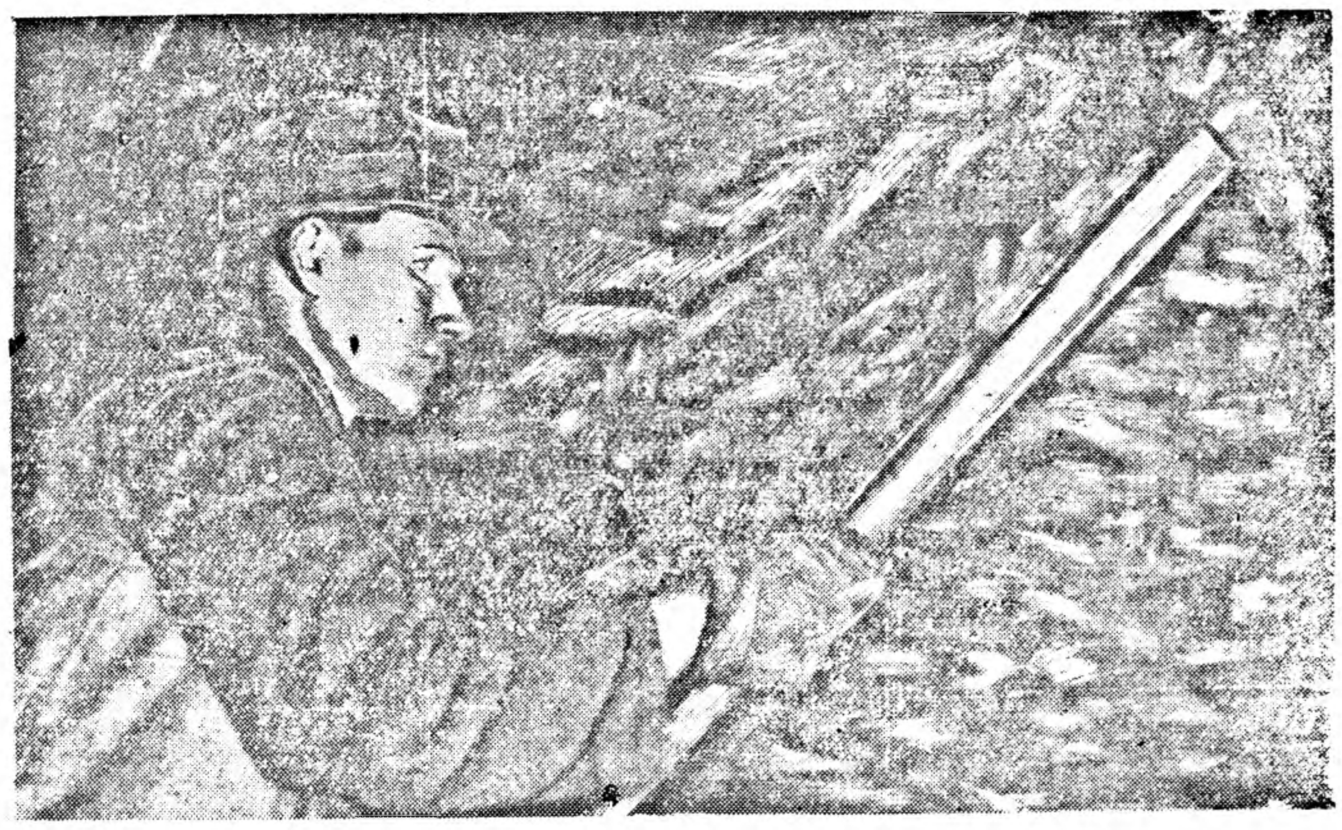
Д. ЦЫДЕНОВ.

Залуушуулай бригада—түрүү зэргэдэ

Торин машинно-тракторна станциин бригадануудай дунда комсомольско-залуушуулай хоёрдохи номерой бригада бии юм. Энэ бригадын нүхэр Новожилов гэгшэ хүтэлбэрилдэг байна. Тиин, мэргэжэлтэй бригадир нүхэр Новожилов тарилгада ороһонһоо хойшо трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гуримые нарин нангинаар сахижа байха юм. Имагтал тэрэнэй ашаар, энэ бригадынхид тракторна хүдэлмэриин хабарай түсэбые болзорһоо урид, 103 процент дүүргэбэ.

Залуу трактористнууд Тюткин, Воронина гэгшэд халаанайнгаа нормонуудые 150—160 процент хүртэр дүүргэжэ, бригада соо түрүүлэнхэй.

В. Норбоев.

Московско нүүрһэнэй бассейнэй «Донской нүүрһэн» гэжэ трестын № 24 шахтын нүүрһэ малтагша Николай Авуев гэгшэ зам нүхэ малталгын талаар рекорд байгуулһан байна. Юһэн забой дотор хүдэлмэрилхэдөө Н. Авуев болбол нэгэ халаанда 1385 метр утатай зам нүхэ малтаһан байна. Энэнь нормодо орходоо 2970 процент болохо юм. Ганса халаан дотор Авуев болбол өөрынгөө бүхэли һарын нормые 119,4 процент дүүргэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Авуев забой дотор хүдэлмэрилжэ байна. А. Бахваловай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшүүлхын түлөө

Гүрэнэй заводто

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, гүрэнэй заводой эрхим стахановец нүхэр Иван Анохин гэгшэ сепараторнуудай частьнуудые бүтээхэ зуураа, майн 16-ай ба 17-ой үдэрнүүдтэ халаан бүридөө 10 хүнэй оронд хүдэлмэрилһэн байгаа.

Майн 20-ой үдэр нүхэр И. Анохин энээнэй урда түйлаһан ажалай үндэр бүтээсые ахин дабажа, халаанайнгаа даалгабариие 2.015 процент гүйсэдхэһэн байна. Тиин халаан соогоо 20 хүнэй оронд хүдэлмэрилжэ, 612 түхэриг мүнгэ олобо.

Һаяхан болоһон комсомолецуудай ба залуушуудай суглаан дээрэ Иван Анохин гэгшэ өөрынгөө түйлаһан ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ дүршэл шадабари тухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

22 наһатай хүдэлмэришэн, комсомолец И. Анохинай ажалай дүршэл шадабаряар хүдэлмэрилдэг, тиихэ зуураа үйлэдбэриин үдэрэй даалгабариие 400—500 процент хүртэр дүүргэдэг залуушуулай ба стахановецуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна.

Гүрэнэй механическа завод дээрэ

«Главлесхим механизациин» системын механическа заводой коллектив болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доска бии болгохо тухай шиидхэбэриие ажалай жэшээтэ һайн амжалтануудаар угтажа байна.

Заводой механическа цехын комсомольско-залуушуудай бригаданууд болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй үйлэдбэриин түсэбые саг болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысэнэ. Нүхэр Е. Фатеевагай ба В. Новокрещенновагай хүтэлбэрилдэг бригаданууд май һарын үйлэдбэриин даалгабариие 20 үдэрэй турша соо үлүүлэн дүүргээ. Энэ бригадын эрхим стахановецууд нүхэд Храпунов, Русаков гэгшэд мэнэ һаяхан токарьнуудай һургашанар байһанаа мүнөө ажалай даалгабариие ходоо үлүүлэн дүүргэдэг жэшээтэ һайн токарьнууд болоһон байха юм.

Мүн тэрэшэлэн шудхалаагай, машина заһабарилгын цехүүдэй коллективүүд ажалай бүтээсые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлжэ байна.

Худалдаа-наймаанай һалбаринууд

Худалдаа наймаанай магазинуудта культурна советскэ наймаа дэлгэрүүлхын түлөө мүрысөөндэ Пригородно район дээрэхи Бурмонторгын магазинуудай отделениин хүдэлмэрилэгшэд һайн амжалтануудые түйлажа байна.

Энэ отделениин магазинууд ба столовонууд болбосон тухэл шарайтай болгогдоо. Отделениие даагша нүхэр Фрада Матвеевна Егорь гэгшэ магазинуудай ба столовонуудай хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна. Мяханай комбинат, мелькомбинат, сэмбын фабрика, модоной завод дээрэхи ба Үдын урда бэедэ байгаа бүхы магазинуудай дотор ба газаа тээхинь культурна ба арюун сэбэр болгогдоһон, шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбөөр худалдаа-наймаанай ба ниитын хоолой хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдаад байһан зорилгонууд тухай плакадууд ба лозунгнуудаар шэмэгдэнхэй. Энэ оной хоёрдохи квартал соо тус райондо 15 шэнэ столовонууд ба магазинууд нээгдэхэ түсэбтэй байһан аад, мүнөө тэдэ магазинууд ба столовонуудай ехэнхи хубиинь нээгдэһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн тус отделени болбол өөрынгөө дэргэдэ байгаа туһалбариин ажахые нилээд горьтойгоор үргэдхэбэ.

Үдын урда бэеын Бабушкин үйлсэдэ байгаа жэшээтэ магазинай коллектив 1946 оной нэгэдэхи квартал соо худалдаа-наймаае жэшээтэ һайнаар ябуулжа, магазинаа культурна ба болбосон шэнжэтэй болгоһонойгоо ашада социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн юм. Тус магазиниие даагша Анна Карлампиевна Лоскутникова гэгшэ советскэ худалдаа-наймаае мүнөө сагай эрилтын хэмжээндэ хүргэхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна.

Мүнөө Пригородно райондо байгаа Бурмонторгын магазинуудай коллективэй хүдэлмэрилэгшэд болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доска бии болгохо тухай республикын правительствын ба партиин обкомой шиидхэбэриие тон ехэ һайшаалтайгаар угтаха зуураа, советскэ худалдаа-наймаае улам саашадань һайжаруулха тэһэн уялгануудые абаа.

Танай аймагта тарилга ямараар үнгэргэгдэжэ байнаб?

Һаяхан Бичурын аймагай газрай таһагые даагша нүхэр Юмсуновтай манай редакциин корреспондент телефоноор хөөрэлдэхэ зуураа, тэндэ хабарай тарилгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһан, мүн ямар колхозой түрүүлжэ ябаһан тухай асууһан байгаа.

Улан-Удэ.—Тарилгын түсэб хэды процент дүүргэгдээд байнаб?

Бичура.—Майн 20-ой мэдээгээр бүхы яровой культурануудай тарилгын түсэб 49,9 процент дүүргэгдээд байна.

Улан-Удэ.—Колхоз хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ ямар колхоз түрүүлэнхэйб?

Бичура.—СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Гармаевай хүтэлбэрилдэг Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хамагые иланхай.

Улан-Удэ.—Энэ колхоз юугээрээ шалгарнаб?

Бичура.—Тарилгын хүдэлмэридэ ороһонһоо хойшо ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан, колхозникуудай жаяг зарлигые шангаар табиһан, социалистическэ мүрысөө хүсэд һайнаар эмхидхэһэн байха юм.

Улан-Удэ.—Энэ эмхитэй ажалынь ямар аша үрэ харуулбаб?

Бичура.—Майн 20 хүртэр эртын яровой культурануудай түсэбые—102 процент, бүхы культурануудай тарилгын түсэбые—74,3 процент дүүргээ.

Улан-Удэ.—Тэрэ колхозой түрүүшүүл хэд бэ?

Бичура.—Полевой хүдэлмэриин эхилһэнһээ хойшо үйлэдбэриингөө нормонуудые эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг плугшан, сеялкашан болон борнойшод барагдашагүй олон юм.

Улан-Удэ.—Тэдээн соо эгээл эрхимлэһэниинь хэн бэ?

Бичура.—Сеялкашад Б. Жигмитов, Д. Абидуев гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилдэг байна.

Улан-Удэ.—Ондоо ямар колхоз һайн ябанаб?

Бичура.— Эртын яровой культуранууудай түсэбые 104 процент дүүргэһэн „Большевик“ колхозые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулмаар байна.

Улан-Удэ.—Тэрэ колхозой эрхим стахановец хэн бэ?

Бичура.— Сеялкашан Жалсан Санданов гэгшэ.

Улан-Удэ.—Тэрэ нүхэр хэды гектар тарилга хээб?

Бичура.—Тарилгада ороһонһоо хойшо үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ, хамта 214 гектарта таряа хаяа.

Улан-Удэ.—Тарилгаяа хэзээ дүүргэхээ байнат?

Бичура.—Оройн, техническэ, тэжээлэй культурануудай бүхы тарилганууд июниин эхеэр сүм дүүргэгдэхэ байна. Мүнөө үедэ яровой культурануудай, тарилгые дүүргэһэн колхозууд оройн техническэ, тэжээлэй культурануудые тариха газараа элдүүрилжэ байха юм.

Улан-Удэ.—Тарилгын ургаса ямар бэ?

Бичура.—Карл Марксын, Калининай нэрэмжэтэ, „Красная заря“, „Красное знамя труда“ колхозуудай эртын ороһото культурануудай гараса жэгдэхэн ба һайн байна.

Улан-Удэ.—Ондоо ямар һонин бииб?

Бичура.—Ургасын гаража байха үедэ тарилгаяа уһалха бэлэдхэл хэжэ, эртын пар хахалжа байнабди.

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСӨӨН РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1946 оной майн 20.

Аймагууд	Яровой бүхы тарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Хэжэнгын	63,7
Закаменай	61,2
Сэлэнгын	60,6
Хоринэн	59,9
Тарбагатайн	57,0
Зэдын	55,0
Курумканай	54,2
Ториин	51,9
Мухаршэбэрэй	51,8
Заиграйн	51,2
Иволгын	50,8
Яруунын	50,1
Бичурын	49,9
Түнхэнэй	48,3
Кабанскын	45,1
Прибайкальска	45,0
Кударын	43,9
Байкало-Кударын	43,3
Баргажанай	38,9
Кяхтын	33,6

ДАЙНАЙ ҺҮҮЛДЭХИ АМГАЛАН САГАЙ ДЕМОКРАТИИН ХҮСЭНҮҮД БА РЕАКЦИИН ХҮСЭНҮҮД ТУХАЙ

★

А. ЛЕОНТЬЕВ, СССР-эй Наукануудай Академиин член-корреспондент

★ ★

Дэлхэйн хоёрдохи дайн болбол сүлөөлэлгын, антифашистска дайн байгаа. Энэ хадаа сүлөөдэ дуратай Европын ба бүхы дэлхэйн арадуудай өөһэдынгөө ами наһанай, бэеэ даанхай байдалай ба национальна ажаһуудалай түлөө болоһон дайн байгаа. Энэ хадаа бүхы демократическа дайшалхы туйлалтанууд ба хүн түрэлхитэнэй культурада эсэргүү шуһата хутага далайһан мүнөө үеын реакциин эгээл муухай гаргадаһан—фашизмда эсэргүүсэһэн дайн байгаа. Дайн болбол фашизмын гол гуламтануудые бута сохилгоор дүүрэә. Дайнай дүүрээд байхада зарим оронуудташье, мүн дэлхэйн хэмжээн дээрэшье демократиин ба реакциин хүсэнүүдэй харилсаанда горьтойхон хубилалтанууд болһониинь элитэ байна.

Хамагай түрүүнэ, дэлхэйн реакциин тулгууринууд болохо гитлеровскэ Германи, фашистска Итали ба японско фашизированнэ империализм бута сохигдоһон байна. Эдэ оронууд хадаа союзна сэрэгүүдээр эзэмдэгдэбэ. Гэбэшье германска ба японско империализмын үндэһэн уурхайнь үшөө гүйсэд үдалан хаягдаагүй ба энэ зорилгые бэелүүлхын тула үшөө горьтойхон тэмсэл хэхэ шухала байна. Гитлеровскэ гүрэн болбол фашистскэ парти, германска арми, германска генеральна штаб гэхэ мэтэнүүдтэеэ хамта үгы хэгдэһэн ябадалынь онсо шухала удхашанартай. 1945 оной зун Берлинскэ конференци дээрэ гурбан агууехэ союзна державанууд болбол германска агрессиин саашадаа урган гараха аюулые үгы болгохын тула экономическэ, политическэ ба сэрэгэй талаар Германиин зэбсэгүүлые хуряаха тухай программые баталан абаһан байна. Японии үгэ дуугүй капитуляци хэхэ тухай элитэ Потсдамска декларацин дотор японско империализм ба милитаризм тушаа мүн тиимэ программа бии байһан юм. Мүнөө эдэ принципүүдые удаа дараалан бэелүүлхэ хэрэг гараад байна.

Нүгөө талаһаа, дайн болбол Советскэ Союзай уласхоорондын нэрэ түрые түйлай ехээр бэхижүүлээ. Манай Эхэ орон сэрэгэй хэсүү шалгалта сооһоо үшөө ехээр бэхижэн, үшөө ехэ шадалтай ба һүр хүсэтэй боложо гараба. Советскэ Союз болбол дайнай эсэстэ хүсэ тамиргүй болохо юм гэжэ һанаһан уласхоорондын реакции болол хадаа мылын хөөһэн шэнгеэр тэһэрбэ. Хүн түрэлхитэншье сүлөөлэлгын түлөө тэмсэһэн тэмсэлэй нанги хэрэгтэ Советскэ Союз хэды ехэ үргэдэл үргэбэшье һаа, манай газар нютагые эзэрхэжэ байхадаа гитлеровскэ дээрэмшэдэй тон ехэ хэмжээнэй һандарал хээшье һаань, Советскэ Союз болбол уласхоорондын бүхы хэрэгүүдтэ моральна нүлөөлгэсэ үндэр дээдэ шатада гаргажа, сэрэгэй алдар солын оройдо хүрөөд, дайнай эсэстэ гарбэ. Зарим оронуудай адли тэгшэ эрхэтэй байха ба тэдэнэй бэе бэеынгээ хуулита ашаг эрмэлзэлгые хүндэлэлсэхэ, демократическа үнэһэ һуури дээрэ эб найрамдалые хүсэһэн арадуудай хани барисаатай байха ябадалай түлөө арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба эб найрамдалай хүсэрхэг шадалтай тулгууринь мүн болоһон ба дэлхэй дээрэ ноерхохо гэһэн үзэлдэ эсэргүү тэмсэлые эрид сэхээр ябуулагша байһан Советскэ Союзай бодото үүрэ ба удхашанарые бүхы дэлхэйн хэдэн миллион юрын хүнүүдтэ дайн байлдаан харуулжа үгэбэ.

Фашистска зэрлигүүдтэй баатарлигаар тэмсэжэ, Европын арадуудые гитлеровскэ Германиин богоолшолгоһоо абарһан Советскэ Союзай алдар солото сүлөөлэлгын аша габьяань бүхы дэлхэй дээрэ тобойн гараба. Дайнай һүүлэй байдалда ороод байхадаа Советскэ Союз болбол өөрынгөө ургажа гараһан уласхоорондын бүхы нүлөөс хаа-хаанагүй аюулгүйе хамгаалха ба эб найрамдалай хэрэгтэ, бага ба ехэ арадуудай хоорондо гаража байгаа демократическа эхилэлтэнүүдые дэмжэхэ хэрэгтэ зорюулжа байна. Энэ хадаа бүхы дэлхэйн хэмжээн дээрэ демократиин хүсэнүүдэй тон ехээр урган гаража байһые гэршэлжэ байһань элитэ.

Саашадаа, Зүүн Европын оронуудай байдал үндэһөөрөө хубилаад байна. Хоёр дайнай хоорондо эдэ оронуудай булташань шахуу фашистска ба хахад фашистска, реакционно, арадта эсэргүү правительствонууд засаг түрынь толгойлжо байгаа һэн. Тиихэдэ англо-саксонско оронуудһаа демократиин хамгаалагшадай нэрэ зүүгшэд тиимэ байдалые тэсэжэ байһыень тэмдэглэнгүй байжа болохогүй. Эдэ политигүүд болбол Советскэ Союзай бүхы баруун хилэнүүдые зубшажа, фашизмын үзэлтэй гүрэнүүдээр бүһэлүүри хэбэд биэнтэ муу бэшэ һэн гэжэ тоолжо байгаа. Ушарань, эдэ реакционно правительствонууд хадаа өөһэдынгөө арадуудһаа гал түймэрһөө үлүүгээр айдаг байжа, Советскэ Союзда эсэргүү ябуулһан ямаршье авантюристическэ ажал-ябуулгануудта ехэ дуратай хабаадалсадаг байгаа. Советскэ Союзда эсэргүү санитарна кордон байгуулһан Антантын оронуудай ударидагшадай улаан сагай ба үеэ һэтэрүү оролдолго гаргаһанай үрэнүүд хадаа эдэгээ хүсэһэн жэмэс шэнгеэр Гитлерэй хүлдэ унаа һэн. Хорти Антонеску, Маннергейм, Болгариин хаан Борис ба тэрээнтэй нэгэдэгшэд мэтын засаг захирагшад булта гитлеровскэ тэргын хойно аһалдажа ябаа. Гитлеровецүүдэй сэхэ эзэмдэһэн ба фашистска коалицида хабаадалсаһаншье Зүүн-Европын оронуудай арадууд гитлеровскэ «Европын шэнэ журамай» бүхы зоболонгуудые өөрынгөө нюурган дээрэ үзэһэн байха юм.

Германска фашизмые бута сохилто ба Улаан Армиин баруун тээшэ хэһэн агууехэ сүлөөлэлтын поход болбол Зүүн-Европын оронуудай политическэ байдалые үндэһөөрэнь өөршэлбэ. Немецүүдые намнагдаһанай һүүлээр эдэ оронуудай арадууд хадаа түрүүшээр немецкэ эзэмдэгшэдэй гарта барижа үгэһэн ба һүүлээрынь арадай сүлөөлэлтын патриотическа хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэһэн эсэсовскэ ба гестаповска алууршадта туһалһан өөһэдынгөө доторой дайсадые хэһээхэ арга олоһон байха юм. Эдэ бүхы хашалан зоболониие үзэһэнэйгээ һүүлээр хуушан журамда бусаха тухай үгэшье гарахагүй байһаниинь элитэ. Хатуу шанга шалгалтын жэлнүүдтэ дайсанай талада байгаа бэшэ, харин арадтаяа хамта байһан ба немецкэ эзэмдэгшэдтэ болон тэдэнтэй аялан дагашадта эсэргүү партизанска дайнда хабаадалсажа ба нюуса хүдэлмэри ябуулжа амиа бэеэрээ тэмсэһэн шэнэ хүнүүд Зүүн Европын оронуудай засаг түрэдэ ерэжэ һуубад. Зүүн Европын оронуудта дэлхэйн хоёрдохи дайнай урдахиһа ороходоо ондоо янзын журамууд тэндэ бии болһониинь гайхамаар бэшэ байна. Хэрбээ тиимэ ушар байдалай гараагүй хада гансахан гайхалтай бэшэ, харин тайлбарилагшагүй байха байгаа. Дайнай урда байһандал адли реакционно журамые засаг түрэдэ үлээн байлгахые газаа талын хүсэнүүдэй оролдожо байһан орон болбол Европодо гитлеровскэ дарлалта дороһоо сүлөөлэгдэһэн гансахан лэ Греци гүрэн болоно. Энэ орон болбол мүнөө хүртэр эрхэ сүлөөгүй ашагһаа хаһагданги ба дотороо эб найрамдал ба эмхи журамгүй байһаниинь ушартай байна.

Европын сүлөөлэгдэһэн оронуудай демократическа хүсэнүүд болбол хоёр дайнай хоорондо олоһон түүхэтэ урогуудые анхаралдаа абаха ба тэрэ урогуудһаа шухала һургаалнуудые хэхэ гэжэ хүсэжэ байһанаа харуулаа. Эдэ һургаалнууд гол түлэб иимэ байна.

Нэгэдэхеэр, реакциие илаха ябадалай түлхюур хадаа демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэл мүн гэжэ үнгэрһэн сагай зоболон ехэтэ урогууд һургана. Реакционернүүд хадаа демократическа хүсэнүүдэй хубаарһан ябадалые демократическа лагерьта гарадаг хямарал ба нэгэдэлгүй байһан ябадалнуудые тон үргэнөөр ашагладаг байгаа. Реакционернүүдые арад олоной үзэн ядажа байбашье һаань, тэдэнэр болбол «хубаагаад, зонхил» гэһэн хуушан принципые баримталжа, засаг түрые барижа байһан ушарынь юу байгааб гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин дунда нэгэдэл үгы байһан, хүдэлмэришэд ба таряашадай хоорондо, демократическа партинуудай хоорондо, олон түрэлэй үндэһэ яһатанай хоорондо, ондо ондоо шажантай хүн зонуудай хоорондо үһөө хоро хаяжа байһан ябадал болоно.

Хоёрдохеёр, фашистнууд ба демократиин бусад дайсадта арад зондо эсэргүү һандаралай ажал гаргаха тиимэ арга олгожо болохогүй гэжэ Зүүн Европын арадууд ойлгонхой. Эрхэ сүлөөгөө хамгаалга хадаа тэрээнэй дайсадтай хайра-гамгүй тэмсэл ябуулха шухала гэжэ тэдэнэр ойлгобо. Демократи хадаа бүхы политическэ хэлэбэрэлнүүд ба үзэлнүүдтэ, энэ тоо соо фашистнууд ба бусад бодото реакционернүүдтэ ажал-ябуулгын дүүрэн эрхэ сүлөө үгэхэ ябадал мүн гээшэ гэжэ мүнөө тэдэнэрые хэншье ядуу софизмын хуулида оруулжа шадахагүй. Европын зүүн оронуудай арадууд болбол түүхын зоболонто муухай урогуудые абаһанайнгаа һүүлээр фашистнуудай дураараа аашалаллажа ябахын аргагүй журамые өөһэдынгөө гэрнүүдтэ байгуулха байна.

Эсэстэ, гурбадахяар, Зүүн Европын арадууд болбол дэлхэйн хэмжээн дээрэ хаана нүхэдэйнгөө, хаана дайсадайнгаа байһые өөһэдынгөө гашуун туршалгаар мэдэхэ болобо. Тэдэнэй түрүүшын засаг түрэ баригшад хадаа Советскэ Союзда эсэргүү хүсэнүүдтэ түшэглэжэ, тэдэниие национальна катастрофа ба амин наһанай ухалдэ абаашаа гэжэ нюдөөрөө харабад. Зарим державануудай ударидагшад хадаа тэрээниие өөһэдынгөө империалистическэ паазанай шатарай хүбүүн шэнгеэр үзэжэ байһыень тэдэнэр нюдөөрөө харабад. Гэбэшье эдэ арадууд болбол тиимэ үүргые даажа байхаяа дуралхагүйнь элитэ. Зүүн Европын арадуудай эгээ түрүүндэ өөһэдынгөө агуухэ хүршэ СССР-тэй бата бэхи хани барисаа байгуулхаяа хүсэжэ байһандань гайхалтай юумэ үгэй.

Советскэ Союзай зүгһөө ябажа байгаа «зүүн зүгэй зэрлигүүдһээ» баруун зүгэй цивилизациие хамгаалха ябадалай халха мүн болоно гээшэт гэжэ хореод жэл соо финнүүдтэ, полягуудта, румынуудта ба Зүүн Европын бусад арадуудта ашэхэ нюургүй этигүүлэн билдагуушалалдажа байгаа. Эдэ худал хуурмаг ба билдагууша үгэнүүд гансахан Берлинһээ бэшэ, мүн Парижһаа, Лондонһоо гаража байгаа һэн. Ганса баруун тээшээ түшэглэлгэ болбол ямар байдалда хүргэһынь Зүүн Европын арадууд хэрэг ажал дээрээ ойлгобо. Энэ түшэглэлгэ болбол һүүлэй һүүлдэ нэгэ зарьмыень гитлеровскэ солдадай хүл доро хаяһан ба нүгөө зарьмыень германска генеральна штабай пушкын хоёрдохи мяхан болтоһон байха юм. Зүүн Европын арадуудай бүхы хашаланта байдалые үзэһэнэйнгээ һүүлээр хуушан хосоролто алдуунуудаа дабтахагүй, баруун тээшээ хандаһан нэгэн талын түшэглэлһээ, тодорхойлон хэлэбэл, баруун державануудай империалистическэ ударидагшадта үшэглэхэ ябадалһаа эрид шууд хагасажа, агрессивнэ тү, али булимтарха эрмэлзэлгэ гаргадаггүй бүхы державануудтай эб найрамдалые хүгжүүлжэ болохонь мэдээжэ байһан Советскэ Союзтай нягта хани барисаатай байхые эрид шууд хүсэжэ байһань юунэй гайхалтай гээшэб.

Гадна, Баруун Европын сүлөөлэгдэһэн оронуудта—Францида ба Италида, Голландида ба Бельгидэ, Норвегидэ ба Даниида демократи ба реакци хоёрой хоорондохи хүсэнүүдэй харилсаан мүн хубилһан байна. Гитлеровскэ эзэмдэлгын жэлнүүд мүн эндэшье мини үнгэрөөгүй. Урдань юрын нюдэнһөө далда байдаг олон зүйлнүүд бултанда элитэ болоо. Ажахы, ажаүйлэдбэри ба банкнуудта командна үндэрлигүүдые эзэлжэ байгаа финансова баяшуул хадаа ямаршье эшүүрингүйгөөр немецүүдтэй ханилан хүдэлһэн байха юм. Дайнай урда тээ патриотическа һанал бодолой талаар монополи эзэлхые хүсэжэ байһан реакционернүүд хадаа жэгшүүритэ капитулянтнууд ба урбагшад байгаа. Нүгөө талаһаа, коммунистнууд ба тэдээндэ дүтын демократическа хүсэнүүд болбол бодото патриодууд, өөһэдынгөө арадуудай ажабайдал ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэхэ эрид шууд тэмсэлнэд байһанаа эзэмдэлгын жэлнүүд ба эсэргүүсэлгын хүдэлөөнэй жэлнүүдтэ харуулба. Европейскэ континентын оронуудта коммунистическэ партиин нүлөөнэй ургажа байха ябадалда дэлхэйн реакциин уряалшад тон дурагүй байна. Эдэнэр болбол «коммунистическэ табадугаар колоннонууд» гэжэ байжа хоро шаратайгаар ба үзэн ядажа хүсалдана. Энэ хадаа гитлеровскэ эзэрхэлдэ эсэргүү тэмсэлдэ мянгаад ба хэдэн арбаад мянган эрхим хүнүүдэйнгээ амин наһые үргэһэн партинууд тухай хэлэгдэжэ байна гээшэ. Жэшээлхэдэ, Франциин коммунистическэ парти болбол гитлеровецүүдтэ 75 мянган өөһэдынгөө членүүдые зоболон эдлүүлжэ ба буудуулжа гээһэн байха юм.

Саашадаа дэлхэйн хоердохи дайнай үрөөр колониальна оронуудай байдалда горьтойхон хубилалтанууд болоһон байна. Японецууд болбол европейскэ державануудай, тодорхойлбол Британиин, Голландиин, Франциин нилээд олон колониинуудые эзэмдэжэ, бүри тонуул ехэтэ, амаа татуулашагүй ба зэрлиг муухай шэнэ империалистическэ дарлалтые колониальна арадуудта асарһан байна. Гэбэшье, Японеор богоолшологдоһон колониальна арадууд хадаа Японие бута сохиһонойшье һүүлдэ эрхэ сүлөө олоогүй.

Сагаан ноед үгыгөөршье ажаһуужа болохо байһыень колониальна арадуудта дайнай дүршэл харуулба. Энээнһээ гадна дайнай дүршэл болбол индийцүүдтэ, индокитайецуудта, индонезийцүүдтэ, Малайн арад зондо, мүн тэрэшэлэн Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй бэеэ даанги бэшэ оронуудай арад зондо юу харуулааб гэбэл. империалистическэ державанууд хадаа колонинуудаа ба мэдэлдээ байгаа оронуудые дайнай эрьюулгэдэ орохо ябадалһаа хамгаалжа шадахагүй ба эхэнхидээ дайсанай сэрэгүүдэй тэдэниие эзэмдэн абаха ябадалһаа абаржа шадахагүй байһанаа харуулһан байна. Митрополинуудһаа ноерхохо ябадал хадаа саг үргэлжын хэрэг бэшэ гэжэ колониальна арадууд хараба. Энэ урок ехэ удхашанартай байна. Колониальна арадуудай арадууд хуушаараа ажаһууха дурагүй байһанаа бүхы арга-боломжоор харуулжа байна. Жэшээнь, Индонезиэ үсэгэлдэ удхагүйгөөр бэеэ даанхай ябадалые эрижэ ба заримдаа тэгшэ хүсэгүйшье һаа өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө зоримгой тэмсэл хэхээр бэлэн байһанаа харуулжа байна. Жэшээнь, Индонезиэ үсэгэлдэрэйнгөө дайсадые-японско эзэмдэгшэдые сэрэгүүдые—индонезийскэ арад зониие дарахын тула ашаглажа байна, мүн танк, авиаци болон бэшэ зэр зэбсэгүүдээр гүйсэд һайн зэбсэглэгдэһэн английскэ ба голландскэ сэрэгүүд болбол зэр зэбсэггүй шахуу туземецүүдтэ эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые хэжэ байна.

Эсэстээ болохолоо, демократи ба реакци хоёрой хоорондохи хүсэнүүдэй тэнсэлгэ талаар һүүлшын ба удхашанарайнгаа талаар шухала хубилалтанууд англо-саксонско оронуудта болобо гээшэ. Эдэшье оронуудта дайн мини үнгэрөөгүй. Үнгэрэгшэ жэл Англида болоһон парламентын һунгалтын дүн энээниие тон тодоор баримталан гэршэлнэ. Консерваторнуудай дииллдэһэн ябадал ёһотой хумэрил болоһониинь мэдээжэ. Английскэ арадууд тэдэн тээшэ нюргаараа харашаһан байна. Лейбористска зарим лидернүүдэй илангаяа гадаада политикын талаар түрүүшынхидээ һажаахые хэды оролдолог байбашье һаань, 12 миллион английчанууд торийскэ партиин политикаар хоолойдоо хүртэр саданхай байһанаа мэдүүлһэн арсашагүй баримта мүн болоно. Эдэ хэдэн миллион юрын хүнүүд болбол лейбористнуудай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, өөһэдынгөө дуу үгэлгөөр юу хэлэхэ гэһыень хүн бүхэнһөө асуухын аргагүй байна. Гэбэшье арад зон болбол доторой политикын талаар—ажалшан арадта эсэргүү капиталистнууд-худалдаа үйлэдбэриин эзэдые нюусагүй дэмжэхэ политикые ябуулжа байһан ба гадаада политикын талаар—дэлхэй дээрэхи ябадалда шухалын шухала хубилалтанууд ба олониитын хүгжэлтын шэнэ прогрессивнэ хүсэнүүдэй гаража байһые анхаралдаа абахагүй, британска империализмын нэгэ янза байжа бурьташаһан ба хужууни политикые ябуулжа байһан консерваторнуудта дурагүй байһанаа харуулжа эрид шууд сохилто үгэхэдэнь ямаршье һэжэггүй байна.

Ушар иимэһээ уласхоорондын хэмжээн дээрэ хүдэлжэ байгаа демократиин хүсэнүүд болбол дэлхэйн хоёрдохи дайнай үрөөр урган хүгжэһэн ба хэдэ хэдэн шэнэ позицинуудые дайлан абаһан байна. Нүгөө талаһаа, уласхоорондын реакциин хүсэнүүд хадаа нилээд ехээр хохидоһон байна. Гэбэшье энэ болбол уласхоорондын реакци арадуудай эрхэ сүлөөдэ ба ажабайдалда аюулгүй гү, али зэр зэбсэгээ хуряахаар бэлэн болоод байна гэһэн ябадал бэшэ гээшэ. Реакци хадаа үшөө горьтойхон позицинуудые эзэлжэ ба нилээд резервтэй байна гэжэ анхараха хэрэгтэй.

Хэрбээ Германи ба Японие бута сохиһоной ашаар үрөөр фашизм ба дэлхэй дээрэхи агрессиин гол гол гуламтанууд усадхагдабашье һаа, дэлхэйн бүмбэрсэгэй сэбэрлэжэ бирагдадаггүй булангуудаар фашистска заповеднигууд үшөө үлдэжэ. Гитлер ба Муссолиниин хэрэгые үргэлжэлэгшэ гэмтэ заговорщигууд үшөөл яһа хаяжа шадаха аргатай ба эб найрамдалые хүсэһэн арадуудай амгалан байдалда шэнээр халдаха зэбсэттэ хүсэ бэлэдхэжэ шадаха аргатай байна. Испаниин арадай шуһата алууршан, Гитлер ба Муссолиниин табисуул набтаһаниинь болохо генерал Франкогой засаг түрэ мүнөө хүртэр байна. Тэрээнэй фашистска Испаниие хамагай түрүүндэ хаража үзэхэдэ болохо байна. Испаниин арадай диилэнхи олоной үзэн ядажа байбашье, гансахан лэ Америкын ба илангаяа Англиин нүлөө ехэтэ реакционно ударидагшадай зүгһөө Франкое дэмжэлгэй үрөөр Испанида франкистска журам аһалдажа байһаниинь мэдээжэ.

Саашань, хэрбээ илагдаһан оронуудагрессорнуудта хандажа хараа хада, фашизмын үлэгдэлнүүдые үндэһөөрынь арилгаха ба фашизмые морально-политическэ талаар гүйсэд бута сохихын тула тэрээнэй экономическа базые ба политическэ нүлөөе усадхахын тула үшөө нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулха шухала байна. Энэ зорилгые гүйсэдхэхын түлөө тэмсэл хадаа фашистска үлэгдэлэй элементнүүдые болохо аргаарынь элоор хамгаалан абархын тула бүхы оролдолгосо гаргажа байһан уласхоорондын реакциин нүлөөтэ хүнүүдэй зүгһөө бага бэшэ эсэргүүсэлтэтэй зүрилдэжэ байһань мэдээжэ байна.

Фашизмһаа ойгоо гутажа ба тэрээниие үзэн ядажа байһан арадуудтай Европын сүлөөлэгдэһэн оронуудта байгаа реакционно хүнүүд болбол фашистска ба фашизмын үзэл дахагшадта олониитын ба политическэ хэмжээн дээрэ хүдэлмэри ябуулха арга сүлөө олгожо үгэхые бүхы шадалаараа оролдоно.

Эсэстээ, монополистическэ концернэнүүд, трестнүүд ба банкнуудта түшэглэһэн бата бүхэ экономическа базатай англо-саксонско оронуудтахи шадал ехэтэ хүсэнүүд болбол уласхоорондын хэмжээн дээрэ һүйдхэл гаргахаяа зааншье орхёогүй реакционно группировканууд ба организацинуудые тэжээжэ байна. Харин дайнай һүүлээр эдэ реакционно группировканууд эли тодо эдибхижэһэн байха юм. Эдэнэр хадаа антигитлеровскэ коалицида хабаадалсагшадай хоорондо этигэл буруулгын ба хямаралай үрэ тарижа, шэнэ дайн сэрэгые үүсхэгшэд боложо байна. Арадта эсэргүү реакционно хүсэнүүдэй мэхэ гохые һапларгаан һалгахын тула, шэнэ политическэ дүршэлтэй болоһон ба өөһэдынгөө позициие баталан бэхижүүлһэн арад түмэнэй зүгһөө ехын ехэ һэрэмжэ эригдэжэ байна.

Шэнэ дайниие үүсхэгшэдэй зүгһөө арадуудай амгалан ажабайдалда аюул бии болгуулхагүйбди! Дайлажа абаһан амгалан байдалаа һэрэмжэтэйгээр хамгаалхабди!

Немецкэ дээрмэдэгшэдэй Орелые эзэмдээд байха үедөө һандаргаһан И. С. Тургеневэй литературна музейн филиал мүнөө Орёлдо һэргээн бодхоогдоо.

Мүнөө филиал нээгдээ, тэрээнэй таһагуудынь шэнэ экспонадуудаар нэмэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн филиалай һэргээн бодхоогдоһон байшан.

С. Шестаковой фото (ТАСС-эй фотохронико).

ХОЙТО РАЙОНУУДТА КОЛХОЗНО РАДИОУЗЕЛНУУД БАРИГДАНА

АРХАНГЕЛЬСК, майн 18. (ТАСС). Устьянска районой Строевско сельсоведэй тосхонууд дүлии балай ой модоор хүреэлэгдэһэн байна. Тэндэһээ районой центр хүртэр 115 километр, түмэр зам хүртэр үшөө холо байна. Почто удаан ябадаг. Колхознигууд болбол өөһэдөө радиоузелтай болохые үнишһөө хойшо һанаашалаа һэн. Тэдэнэрэй зорилгонь һая бэелүүлэгдэбэ. Строевскэ хүдөө ажахын артельнууд 120 мянган түхэриг суглуулаад колхоз дундын тон хүсэтэ радиоузел байгуулба. Мүн эдэ колхозуудаар баригдаһан Волюгска электростанци энэ радиоузелые зайн галаар хангана. Колхознигууд, багшанар, агрономуудай гэрнүүдтэ ба һургуулинуудта 150 репродукторнууд табигдаа. Һаяар үшөө 350 радиоточконууд бии болохо. Тон хүсэтэ динамиконууд тосхоной үйлсэнүүдтэ табигдаһан байна. Строевско колхозууд болбол мүнөө болоод байхада, ниислэл радиогоор дамжуулан асарагдаһан кремлевско курантнуудай сохилгын аянгы доро ажалайгаа үдэрые дүүргэдэг болонхой.

Мүнөө жэл тосхонуудта ба ой модоной поселконуудта 10 шэнэ радиоузелнүүд баригдажа дүүрээд байна. Колхознигуудай ба модо бэлэдхэгшэдэй 2000 гэрнүүдтэ мүнөө үедэ Москваһаа радио дамжуулалган соносогдоно. Жэлэй һүүлдэ радиоточкын тоо 5 мянга хүргэгдэхэ. Колхозуудта МТС-үүдтэ ба ой модоной пунктнүүдтэ үшөө 6 радиоузелнүүд баригдажа эхилээ.

Ажаүйлэдбэриин түхэлтэй шэнэ паровозууд

МУРОМ майн 18. (ТАСС). Дзержинскиин нэрэмжэтэ паровозо-заһабарилгын завод реконструкцида ороһонойнгоо һүүлээр ажаүйлэдбэриин түхэлтэй паровозуудые хэжэ эхилхэ байна. Июль соо «9—П» сериин анха түрүүшын паровоз гаргагдахань. Тус паровоз болбол завод соохи транспортнуудта—үргэн мүртэй дүтэлүүлгын харгынууд дээрэ, торфо үйлэдбэрилгэ дээрэ, шулуун нүүрһэнүүдэй шахтнууд дээрэ модо бэлэдхэдэг газарнуудта хүдэлмэрилхэ бүтээгдэхэ байна. Техническэ ба ашаглалгын туршалгын һүүлээр ажаүйлэдбэриин түхэлтэй паровозуудай серийнэ үйлэдбэрилэлгэ эхилхэнь.

Культурын ба амаралтын хүдөөдэхи паркнууд

ОМСК, майн 18. (ТАСС). Оконешниково районой центр болохо адли нэрэтэй тосхондо «Илалта» гэжэ нэрлэгдэһэн культурын ба амаралтын районой парк нээгдэбэ. Американска клён, шара акация, мүнгэн улааһан бусад олон модонууд ба жэмэстэ бургааһануудай 9.000 ундэһэнүүд 6 гектар газарта таригдаһан байна. Мүн тэрэшэлэн Марьяновскэ тосхондо культурын ба амаралтын районой парк баригдажа эхилээ. Тус парк болбол аллей дээрэ бүтээгдэһэн ба центр дээрэнь зунай театр ба танцовалха площадка хэгдэжэ байна.

А. В. Суворовой музейе һэргээн бодхоолго

БРЕСТ, (ТАСС). Корбино гэжэ тосхондо немецкэ эзэмдэгшэдээр һандаргагдаһан агуухэ полководец А. В. Суворовой имени—музей һэргээгдэжэ байна. Энэ музей Суворовой ухаһанай ойн үдэр—майн 18-да нээгдэһэн байна.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДҺЭЭ

ГОРДЕЕВЭЙ БРИГАДА МТС СООГОО НЭГЭДЭХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

Тарбагатайн МТС-эй тракторна бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Гордеевэй бригада нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Энэ бригада хабарай тарилгын хүдэлмэриие түсэбөө үлүүлэн дүүргээ, гэбэл: 140 гектар хахалха байһанаа 200 гектар хахалба.

Бочеевэй бригада 190 га хахалжа 2-дохи һуури эзэлбэ.

„Победа"

Шурыгинска звенонуудай звеньеводуудай семинар болобо

Һаяхан Тарбагатай тосхондо шурыгинска звенонуудай звеньеводуудай семинар үнгэрбэ. Энэ семинарые СССР-эй Верховно Соведэй депутат Лукерья Прохоровна Шурыгина хэһэн байна. Тус семинарта 13 звеньеводууд хабаадалсаба.

„Победа"

Хурьгадые хоролтогүйгөөр абана

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ховишод Х. Ранжурова, Д. Гармасанова ба Батомункуева Б. гэгшэд хови ямаадһаа түлнүүдые хоролтогүйгөөр абана. Тэдэ ховишод 50—60 хурьгадые абаад бүрин бүтэн тэнжээжэ байнад.

„Кударинский колхозник"

25.000 түхэриг мүнгэ шүүбэ

Закаменай аймагай Үлэгшэнэй сомоной „Майн нэгэн" колхозой колхозник нүхэр Д. гэгшэ дүрбэдэхи мүнгэн ба эдэй лотерейгээр 25 мянган түхэриг шүүбэ.

Мүн энэ оной январь һарада Санагын сомоной колхозник В. 10 мянган түхэриг шүүһэн байгаа.

„Закаменская правда"

Заводтоо бусажа ерэбэ

Улаан Армиһаа бусажа ерэһэн нүхэр Д. Черкашин заводтоо бусажа ерээд шэнэ мэргэжэл олобо. Тиин мүнөө инструментальна цехын строгальщик болон хүдэлмэрилжэ, ажалай амжалтануудые туйлан, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулна.

„Локомотив"

КУЛЬТБРИГАДА ЯРУУНА ГАРАБА

Загаһавай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обкомой дэргэдэхи культбригада (хүтэлэгшэнь нүхэр Ваюцкая) майн 20-ой үдэр Яруунэ гараба.

Энэ бригада болбол тус аймагай центр,колхозой полевой стануудаар болон загаһа агнабариин бригаданuудаар ба загаһанай заводуудаар ябажа гоё һайхан зүжэг наада харуулха байна.

Гадна эдэнэр СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тушаа үргэн арадай дунда ойлгуулажын хүдэлмэри ябуулха юм. Тэрэшэлэн полевой станууд дээгүүр „Дайшалхы хуудаһадые" гаргаха хүсэлэнтэй.

Хүдөө-ажахын машинанууд колхозуудта эльгээгдэхэнь

Улан-Удын „Сельхозснабай" конторо һаяар республикын колхозууд ба МТС-үүдтэ морийной 100 плуг, тракторай 15 плуг эльгээхэнь.

Мүн тэрэшэлэн һаяар үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын машина ба зэр зэбсэгүүдые абажа эльгээхээр хараалагдана.

...АРГЫ ЗАМ БА ХҮҮРГЭ БАРИЛГЫН ...ҮДЭЛМЭРИНҮҮДЭЙ ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

...й арадай ажахые һэргээн бод... хүгжөөхэ табанжалэй түсэб ма... ороной харгы замай саашанхи ...дэ нилээд ехэ анхарал хандуул... Энэ түсэбэй ёһоор манай ...а дотор мүн лэ город ба хүдөө ...ые холбоһон харгы замууд. тэ... аймагуудай хоорондохи хар... нилээд ехээр үргэдхэгдэхэ ба ...лагдаха юм

...имэһээ БМАССР-эй Министр... Соведэй дэргэдэхи харгын Управ... предприятинуудай урда тон ехэ ба ...атай зорилго табигдаа. Энэ ... бэелүүлхэ хэрэгтэ харгы замай ...дэлмэрилэгшэд болбол ажал хү... зүбөөр эмхидхэхэ, харгын за... үгтэһэн транспортна—машина ... унаае зүбөөр хэрэглэхэ, тиихэ... ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ...тическэ мүрысөөе үргэнөөр дэл... ёһотой байна. Харгы зам, хүүр... ...радхуулха сорго заһабарилха ба ...бүтээхэ хэрэгтэ хүдөөгэй ажалшан ...хабаадалгые түсэбэй ёһоор бэе... ...эрэгтэ тусхай анхарал хандуул... байна.

...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...ын ёһоор, 1946 оной нэгэдэхи ...соо республикын харгын Управ... ...хүдэлмэрилэгшэд болбол харгы ...эрэглэгдэхэ элдэб материалнуудые ... ба шэрэхэ түсэбтэй байһан юм. ...эб гүйсэдхэлгэ дээрэ республи... ...олон аймагуудай харгы за... ...ые хүтэлбэрилэгшэд ба коллек... һайн амжалтануудые түйлаа гэ... ...лэхэ ёһотой.

...й гүйсэдхэхэ комитедүүд ба ...эй айкомууд, аймагай газарай ...хүдэлмэрилэгшэд болбол харгы ...ай хүдэлмэридэ саг үргэлжын ...а үзүүлдэг ба хододоо анхаралаа ...байһан дээрэһээ нэгэдэхи квар... харгы, хүүргэ заһабарилгын та... ...н амжалта түйлаад, мүнөө хоёр... ...ртал соо мүн лэ һайнаар хүдэл... байһан аймагай харгы заһаба... ...таһагууд олон байна.

...хэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай ...таһаг (начальнигынь нүхэр Д. Д. ... нэгэдэхи квартал соо харгы ба ...заһабарилгада хэрэгтэй модо ... ба шэрэлгын түсэбые 224 про... ...хүүргэ ба сорго барилгын 100 процент, эльһэ, шулуу бэ... ...түсэбые 133 процент, ехэ ...дэй капитальна заһабарилгын 181 процент дүүргэһэн байна. ...бэрэй харгын таһагай хүдэлмэ... ...эй саг үргэлжын оролдолгоор ...эр ба Бичура хоёрой хоорондохи ...ай хадые дабаһан тракт хадаа ...эр һайжаруулагдаа.

...рэшэлэн, Бичурын аймагай хар... ...г (начальнигынь Белых) харгы ...гада хэрэглэгдэхэ элдэб мате... ...ые бэлэдхэлгын ба шэрэлгын 157 процент, хүүргэ ба сорго ...түсэбые 107 процент, хүүргэ... ...капитальна заһабарилгын түсэбые ...цент гүйсэдхэһэн байна. Тарба... Хоринин Зэдын ба бусад аймa... ...харгын таһагуудай хүдэлмэрилэг... ...ол харгы, хүүргэ заһабарилгын ...элдэб материалнуудые бэлэд... ...түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ ша...

Хоринин аймагай харгын таһагай (начальнигынь нүхэр Патехин) коллектив нютагай ажалшадай хабаадалгатайгаар Үдэ мүрэниие хүндэлэн табиһан 105 метр утатай нютагай нарин хүүргэдэ капитальна заһабари хэжэ дүүргэһэн байна. Энээнэй ашаар Читын трактаар элдэб зүйлэй транспортаар ашаа шэрэхэ ябадал хангагдаба. Мүнөө үедэ Хулан нютагта байгаа ехэ хүүргые заһабарилжа дүүргэжэ байна.

Харгы заһабарилгын хүдэлмэри дээрэ шэнэ шэнэ үүсхэлнүүдые гаргадаг хүдэлмэрилэгшэд, мастернууд, бригадирнууд ба стахановецуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Эдэнэр болбол шэнэ сталинска табанжалээр зоригжуулагдажа, ажалай бүтээсые саашадаль дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна

Республикын зарим аймагууд жэшээтэ һайн амжалтануудые түйлаа, гэбэшье мүн зарим аймагууд харгы ба хүүргэ заһабарилгын талаар БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уялгата тогтоомжые дүүргээгүй байна. Яруунын аймагай харгын таһаг (начальнигынь нүхэр Ламбаев) харгын ба хүүргын заһабарилгада хэрэглэгдэхэ материалнуудые бэлэдхэхэ ба шэрэхэ хүдэлмэриие хэлэшэгүй муугаар ябуулаа. Энээн дээрэһээ аймаг дотор байгаа харгынууд ба хүүргэнүүд ашаа шэрэхэһээ байтагай, эмээл мореоршье ябаха аргагүй байна. Энэ аймагта харгы ба хүүргэ заһабарилха хүдэлмэридэ ажалшадые хабаадуулха ябадал муугаар табигдаһан ба мүн тэрэшэлэн харгы хүүргэ саг бүхэндэ шалгажэ ба һэльбэжэ байха ябадал муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Мүн тэрэшэлэн Хэжэнгын, Заиграйн, Кударын, Кяхтын, Сэлэнгын, Байкало-Кударын ба Курумканай аймагуудай харгын таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол харгы ба хүүргэнүүдэй заһабарилгын хүдэлмэриие муугаар ябуулхаһаа гадна, 1946 оной нэгэдэхи квартал соо элдэб материалнуудые бэлэдхэхэ түсэбые дүүргээгүй байна.

Хэжэнгын аймагта үнгэрэгшэ жэлэй турша соо харгын хүдэлмэридэ колхознигуудые гаргажа шадаагүй шалтагаан дээрэһээ аймагай колхозууд болбол харгын таһагта 400 мянга тухай түхэриг мүнгэ түлэһэн юм. Тиин, энэ жэлэй турша соо харгын хүдэлмэридэ аймагай ажалшан арадые уялгашалан хабаадуулха хуулиие бэелүүлхэ ябадал энэ аймагта эхилэгдээгүй. Аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Будажабэ ба аймагай харгын таһагай начальник нүхэр Цыденов гэгшэд парти ба правительствын табиһан шухала зорилгые бэелүүлхэ хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандаа гэжэ тэмдэглэхэ ушартай.

Ушар иимэһээ гээгдэжэ ябаһан аймагуудта ВКП(б)-гэй айкомууд, аймагай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд болбол харгын таһагай хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэ болото туһаламжа үзүүлхэ ба мүн аймагай ажалшан арадые харгы ба хүүргэ заһабарилгын, шэнээр барилгын хүдэлмэридэ хабаадуулха ябадалда туһалха, эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулха ёһотой.

Б. ЦЫРЕТАРОВ,
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи харгын Управлениин начальник.

Республикын бүхы һургуулинуудта шалгалта ябажа байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городой № 6 һургуулиин 6-дахи «Б» класста географяар шалгалта боложо байна. Шалгалта хэжэ байһан һургагшанар (зүүн гарһаа) Макарова М. Н., Лопатина Н. В., Жданова Т. С. ба харюусажа байһан һурагша Бурлоп.
И. Красавцевай фото.

АЦУУ МАЛАА БҮЛЭГЛЭЖЭ ХАРУУҺАЛНА

Боргойн үүлтэртэ хониной совхоз 1945—46 онуудай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэбэ. Совхозой хүдэлмэрилэгшэд бүхы малаа хабар-зунай бэлшээридэ тобир тарганаар ба гарза багатайгаар гаргажа шадаба. Һүнэй-товарна фермэ дээрэ нэгэшье толгой мал хоролтодо ороогүй байна. ОТФ-гэй 6 отарын хонишод бодо болон бага малые хороонгүй, тобир тарганаар ондо оруулаа.

Совхоз болбол үбһэ тэжээлээр дутамаг байһан туладаа бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ тушаа онсо анхарал табиһан байха юм. Мүн отара бүхэн бии байгаа тэжээлээ гамтайгаар гаргашалаа. Бүхы бэлшээриин газар отара болон гүүртэнүүдтэ таһалагдажа үгтэһэн ба участогуудые һэлгэжэ хэрэглэхэ тухай түсэблэгдэһэн байха юм.

Хониной-товарна фермынхид бүхэли үбэлэй турша соо дүнда зэргээр нэгэ хонин бүхэндэ 50 килограмм бүдүүн тэжээл эдюулжэ ондо оруулба. Нүхэр Будаева, Юндунов гэгшэдэй хүтэлбэрилжэ байһан гүүртэнүүдэй малшад үбһэ тэжээлые уламжа ехээр арбилаа.

Совхозой фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд малаа, илангаяа түрэхэ малые онсо һайнаар харууһалһанай ашаар. түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байха юм. Майн 15-ай мэдээгээр эндэ 3.000 хурьгад абтаад тэнжэжэ байна. Тэдэ хурьгадһаа 3 толгой гарзалһан байха юм. Түрүү хонишод Дари Цыбенова, Дулсан Цыренова гэгшэд абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр ба элүүр энхээр ондо оруулжа байна. Нүхэр Цыбенова 312 хурьга абанхай. Хонишод Цыренова, Аюшиева гэгшэд түл абаха түсэбүүдээ нилээдгүй үлүүлэн дүүргэбэ. Нүхэр Улзытуев 380 хони түрүүлээд, бүхы хурьгадаа элүүр энхээр ондо оруулжа байна. Гадна, нүхэр Улзытуевай харууһалжа байһан олохон хонид эхирлэһэн байха юм.

Фермэ, отара бүхэн ороолой кампаниие ябуулха график зохёонхой. Тэрэ хадаа хэды хониной, ямар һарада түрэхэ байһыень мэдэхэ арга олгоно. Түрэхэ хонид тусгаар гүүртэдэ таһалагдаад, эгээл һайн бэлшээридэ адуулагдадаг юм. Гүүртэ бүхэн хээрын бэлшээри дээрэ түрэһэн хонидые зөөжэ байха тусхай хүнүүдые томилонхой. 12 наһатай хүбүүн Бато Доржиев гэгшэ хурьгалһан хонидые оролдосотойгоор зөөжэ, гүүртэдээ саг соонь асардаг байна.

Түрэһэн бүхы хонид бүлэглэгдэжэ илгагданхай юм. Үбһэ тэжээлэй дутамаг хадань эдэ хонидые эгээл һайн бэлшээридэ адуулдаг байна.

Шэнэ абтаһан 43 тугалые һүнэй-тонарна фермын хүдэлмэрилэгшэд нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байха юм. Мүн үнеэдынь бултадаа ороондо оронхой.

Совхозой малшадай нэгэн дутуу зүйлынь юуб гэхэдэ, зарим хонидынь хамууһан ба мүн ондоо үбшэндэ дайрагдаһан байха юм. Энэ хадаа адуу мал үсхэбэрилхэ ябадалда тон харша ушарал хадань совхозой дирекци болон партийна организаци, тэрэшэлэн бүхы малшад тэрэ үбшэниие дары усадхаха хэмжээнүүдые энэ гэһээр абаха зорилготой. Мүн совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй урда зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, бүхы малаа таргалуулха, зунай байра байдал, үһалууриие һайнаар бэлэдхэхэ, ерэхэ үбэлэй үбһэ тэжээл элбэг ехээр хуряажа абаха угаа ехэ харюусалгатай хүдэлмэринүүд бии байна. Тиимэдэ эдэ бүхые саг соонь бэелүүлхын түлөө МТС-эй дирекци болон партийна организаци бүхы малшадаа эдүүлэн, тэдэнэрэй дундахи социалистическэ мүрысөөе бури эршэдхэхэ, агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие һайнаар ябуулха, хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдалые һайжаруулха мэтын хэмжээнүүдые абаха болоно.

Н. МУНКОЕВ, ВКП(б)-гэй обкомой малажалай таһагые даагшын орлогшо.

600 гектар сабшалан уһалагдаба

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой члегүүд үдэжэ байгаа адуу малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр абахын түлөө сабшалангаа һайнаар элдүүрилжэ байна. Сталинска дүрбэдэхи табанжалэй түрүүшын жэлдэ адуу малаа улам бури олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын зорилгоор, тус колхозойхид сабшалангаа уһалжа, утэгжүүлжэ, мүн шугы, бургааһан болон модо шулууһаа сэбэрлэжэ байха юм. Һаядаа 5 километр утатай һуваг канава малтагдаа. Энээнэй хүсөөр, мүн һайрамаар 600 гектар уһалагдаба. Тэрэшэлэн 45 гектарта наг шэбхэ гаргагдаа.

Яруунын аймаг соо малажалаар яһала олон энэ артелиинхид үнгэрэгшэ жэлдэ сабшалангые һайжаруулха хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэжэ, зарим участогуудһаа гектар бүриин 25—30 центнер үбһэ хуряагаа һэн. Тиигэжэ үбэлдөө хүсэд хүрэхэ тэжээлтээ болоод, адуу малаа тобир тарганаар ба хоролтогүйгөөр ондо оруулһан байха юм. Гадна, үбэлжэлгын үедэ алмаһан 260 центнер үбһэ тэжээлээ Кировэй, Ворошиловай, Ленинэй нэрэмжэтэ хүршэ колхозуудтаа социалистическэ туһаламжа болгон үгэһэн байна.

Ж. ЖАБОН.

ЦЕХЫН СТАХАНОВЕЦУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

Улан - Удын Мяха - консервын комбинадай убойно цехын стахановецууд энэнэй урда тээ түйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар хоёр дахин шагнагдаһан эрхим стахановка нүхэр Мария Цыремпилова гэгшэ сэрэг дайнай жэлнүүдтэ жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө Хүндэлэлэй тэмдэг" орденоор ба „Мяха һүнэй ажаүйлэдбэриин отличник" гэһэн значогоор шагнагдаһан юм.

Мария Цыремпилова хадаа энэнэй урда тээ юрын хүдэлмэришэн ябаһанаа, мүнөө мяха болбосоруулгын жэшээтэ һайн дүршэлтэ хүдэлмэришэн болождо өөрынгөө цехын хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө шэнэ шэнэ дурадхалнуудые хододоо оруулдаг байха юм. Энэ нүхэр Цыремпилова ба цехын мастер Дегтяревой үүсхэлээр һүүлэй үедэ гараар бүтээгдэдэг хүндэ ажалнууд механизацилагдаһан байна. Хэрбээ цехын болбосоруулдаг түхеэрэлгэнүүдтэ алагдаһан малые абаашаха ба асарха ябадалда хэдэн арбаад хүн хүдэлмэрилдэг байгаа һаа, энээниие механизацилаад байхада эдэ тэрэ хүдэлмэришэдэй хахад хубинь хүдэлмэрилдэг болобо.

Убойно цехын мастер нүхэр Григорий Михайлович Дегтярев хадаа мүн лэ өөрөө эрхим рационализатор байхаһаа гадна, цехынгээ хүдэлмэришэдэй дунда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, эмхидхэл ба жаяг заршамые һайжаруулха талаар жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилдэг юм. Тэрэнэй шадабаритай хүтэлбэри доро цехын бүхы хүдэлмэришэд өөһэдынгөө ажалай шадабариие ба дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ.

Жэшээлхэдэ эрхим стахановецууд нүхэд Черняева, Мясникова, Сальникова гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабариие 300 процент хүртэр дүүргэдэг байна. Тус цех дотор нүхэр Григорий Дегтяревой оролдолгоор үндэр дүршэлтэй 50 гаран хүдэлмэришэд бэлэдхэгдээ.

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй Улаан тугые саг үргэлжын хадагаламжада абаха эрхэ олоһон Улан-Удын мяханай комбинадай түрүү коллектив болбол шэнэ сталинска табанжалэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада өөһэдынгөө нэрые бэшүүлхын түлөө ба түйлаһан амжалтануудаа ажал хүдэлмэри дээрээ саашадань бэхижүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлһэн байна.

Н. Стерлядкин,
Убойно цехын начальник.

Эрхим түмэршэ дархан

Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой стахановец түмэршэ дархан Пыдендоржи Юмов гэгшэ тус колхоздо 1931 онһоо хүдэлмэрилнэ. 6 жэл соо колхозой адуушан ябажа муу бэшэ амжалтануудые түйлаһан байгаа. 1937 онһоо түмэршэ дархан болождо суурхаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ нүхэр Юмов болбол тэрээнэй урда табигдаһан даалгабаринуудые хододоо 100—150 процент дүүргэдэг һэн. Энэ жэлэй хабарай тарилгын үедэ колхозой хамаг машина зэмсэгүүдые бүрин түгэс, тон һайн шанартайгаар заһаһан байна. Тиимэһээ хабарай тарилгын үедэ анзаһа зэмсэгүүд нэгэшье һаадгүйгөөр хэрэглэгдэжэ байха юм.

Агууехэ Илалтын һайндэртэй дашарамдуулан нүхэр Юмовые колхозой правлени шагнаба.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Федор Шойсороповой амжалта

Селендумада һаяхан эмхидхэгдэһэн мотор заһабарилгын заводой коллектив хүдэлмэриингөө түрүүшын үдэрһөө эхилжэ ажалай үндэр бүтээсэ түйлажа байна.

Тракторай частьнуудые бүтээн гаргадаг токарь нүхэр Федор Шойсоропов май соо үдэр бүхэндэ халаанайнгаа даалгабари 300 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ һайн жэшээ харуулна.

Мүн заводой эрхим стахановец нүхэр Чойжинима Сандаков майн түрүүшын хахадта даалгабаряа 250 процент дүүргэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн стахановецууд нүхэд Василий Герасимов, Мартын Федоров, Борис Белокосов, Федосья Бурлакова гэгшэд халаанайнгаа даалгабари үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилнэ.

Бурят-Монголой дунда һургуулинуудай шухала асуудалнууд

...а правительство манай һур... ...та ехээр анхаралаа табидаг ...эгэ ороноо хамгаалгын дайнай ...шанга жэлнүүдтэшье һургуули... ...уралсалай хүдэлмэриин шана... ...болохоор һайжаруулха хэрэгтэ ...хэдэн хэдэн тусгаар шиидхэ... ...ые гаргаһаниинь элитэ.

...һургуулинууд, мүн бусад бүхы ...һургуулинууд өөһэдынгөө хү... ...ехэхэн амжалтануудые түйлаа. ...республикын дунда һургуули... ...үедэ ямар байдалтай байнаб ...үбэл, тон хангалтагүйгөөр хү... ...э байна гээшэ. Нэн түрүүн ...һургуулиин һурагшадые эрдэм... ...һургалгын шанар тон муу, ...мүнөө манай ороной һургуули... ...та табижа байһан эрилтэнүү... ...жа шадахагүй байна. Хоёр ...шээ абажа үзэбэл энээнэй ...аримта болождо үгэнэ. Үнгэрэгшэ ...жэлдэ долоон жэлэй ба дунда ...уудай 7-дохи классай 2103 ...аа зүбхэн 996 хүн гү, али ...сентнь дүүргэжэ гараа, училищ... ...никумуудта оролгын экзамен ...дэн дээрэһээ һурагшадай мате... ...ород хэлээр бүри хангалтагүй ...байһаниинь харагдаһан байгаа. ...һуралсалай жэлэй эсэстэ 10-... ...та һуража байһан 255 һу... ...а 56 хүнийнь болбосоролой ...шалгда дээрэ унаһан байха юм. ...а предмедүүдэй нэгэн болохо ...эй знаниин шанарые хангал... ...рэ тоолохо аргагүй.

...һургуулинуудта һургалга ба ...ын шанарые саашадань һай... ...а зорилгоор республикын һур... гуулинуудай ба арадай гэгээрэлэй органуудай хэдэн олон хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхалнуудые хаража үзэбэл иимэ байна.

Нэн түрүүн дунда һургуулинуудые саашадань бэхижүүлхэ ба тэдэнэй зарим нэгыень долоон жэлэй һургуули болгон шэнэдхэн байгуулха тухай асуудал табигдана. Энэ дурадхал хадаа аймаг бүхэндэ эгээл ехээр абабал нэгэ дунда һургуули үлөөхэ ба зүгөөр тэрэниие тон һайнаар бэхижүүлжэ, ямаршье юумээр дутамаг бэшэ болгохо гэһэн удхатай. Гэбэл эрхим һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудаар, һуралсалда хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр, библиотекэнүүдээр гүйсэд һайнаар хангагданхай байха ба һурагшадай һуралсалай болон практическа хүдэлмэри эрхимээр ябуулхын тула материальна ба ажалай гүйсэд һайн үндэһэ һууритай байха ёһотой.

Дунда һургуулиин байһан аймагай центрнүүд дээрэ һурагшанарай байха гүйсэд культурна болбосон хамтын байра гү, али интернат-пансион нээхэ тухай тон ехэ асуудал мүн лэ эридээр табигдадаг байна.

Хүдөөгэй ба городской дунда һургуулинуудай VIII—X классуудай һурагшанарта зорюулагдаһан стипендинүүдые байгуулха тухай асуудалнууд баһал табигдадаг байна. Энээниие байгуулха бүхы арга-боломжо бии байһандань һэжэг түрэхэ ушар байхагүй. Манай бурят-монголой колхозууд ба профсоюзна организацинууд хэдэн олон республика ба областьнуудай һайн жэшээнүүдые халан абажа, дээдэ классай һурагшад—эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай гү, али эсэгэ оронойнгоо түлөө амин наһаа үгэһэн геройнуудай хүүгэдтэ стипенди тогтоохо дүүрэн эрхэ байдалтай байһаниинь лабтай.

Гэгээрэлэй Министерстводэ хабаатай һургуулинуудай һурагшанарта 15 мянган комсомольско стипенди байгуулха тухай ВЛКСМ-эй ЦК-гэй гаргаһан тогтоол хадаа энэ талаар тон шухала эхилэлтэ болоно.

Мүн хуулиин наһа гүйсөөгүй залуушуулые эрдэм мэргэжэлдэ һургаха хэрэгые һайжаруулха хэмжээнүүд тон муугаар абтана. Бурят-монгол залуушуулые дунда эрдэмдэ һургаха талаар мүнөө үеын байдал бури ехэ муу болоод байна. Нэн түрүүн Бурят-Монгол республикын центр болохо Улан-Удэ городто нэгэ эрэшүүлэй ба нэгэ эхэнэрэй бурят дунда һургуули эмхидхэжэ, тэрэниие бүхы шухала хэрэгсэлэй түхеэрэлгэнүүдээр, эрхим һайн эрдэм мэргэжэлтэй педагогическа кадрнуудаар гүйсэд хангажа, эдэ һургуулинуудта интернат-пансионуудые эмхидхэхэ тон шухала гэжэ һанагдаха байна. Тэрээнһээ гадна Кяхта городто мүнөө байһанород дунда һургуулиһаа ондоо баһа нэгэ бурят дунда һургуули эмхидхэжэ, Кяхтын ба Кударын аймагуудай бурят хүүгэдые хабаадуулха шухала. Дээдэ классуудтань бурят һурагшадай олоор һуража байдаг Загастайн Хэжэнгын, Хоринн, Баянголой, Петропавловкын ба бусад дунда һургуулинуудые бэхижүүлхэ хэмжээ-ябуулганууды дары сагаа абаха хэрэгтэй. Тиигээгүй болбол үндэһэн бурят залуушуулһаа Бурят-Монголдоо хэрэгтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалые амжалтатайгаар шиидхэхэ аргагүй байна.

Дунда һургуулинуудые улам саашадань хүгжөөхын тула дунда һургуулинуудай директорнуудэй составые дахин хаража үзөөд, дунда һургуулиин директорнуудээр заабол дээдэ педагогическа һургуули дүүргэһэн ба хүдэлмэриин хүсэд һайн дүй дүршэлтэй хүнүүдые томилхо шухала. Дунда һургуулиин багшанарта илангаяа тэдэнэй дээдэ класста заадаг багшанарта материальна ба бусад үлэмжэ һайн байдал олгохо тодорхой хэмжээнүүдые абаха саг тулаа. Областной ба республиканска инспекторнуудэй нангин уялга хадаа нэн түрүүн дунда һургуулинуудай һургалгын хүдэлмэриин шанарые сахиха хянаха ябадал болоно.

Дунда һургуулинуудые эрхим һайн дүй дүршэлтэй ба дээдэ һургуулитай һургагшанараар хангаха асуудал хоёр нэгэн жэл соо хүсэд шиидхэгдэхэ аргагүй хэрэг болоно. Эгээл эрхим һайн бэлэдхэлтэй багшанар залуушуулые болбосоролой аттестат барилгада дүүрэн үнэ сэнтэйгээр бэлэдхэхэ ябадалые хангажа шадаха байна. Манай Бурят-Монгол АССР дунда һургуулинууд бүридөө нэгэ нэгэшье дээдэ һургуулитай багшанаргүй байгаад, яаха ёһотой болоноб! Тиимэһээ хэдэ хэдэн область ба республиканууда абтажа байгаа хэмжээ-ябуулганууды халан абажа, дунда һургуулинуудаа зүб мүрөөр боломжотойгоор хамтаруулан томодхожо, эрхим мэргэжэлтэй һургагшанараа зүбөөр хубаарилан хэрэглэхэ зайлашагүй шухала болоһые үнөө дахин тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна. Зүгөөр, эдэ хэмжээнүүдые ябуулхадаа һурагшадай һургуулиа орхихогүйн түлөө дээдэ классай һурагшанарта интернат-пансион нээхэ зайлашагүй болоно.

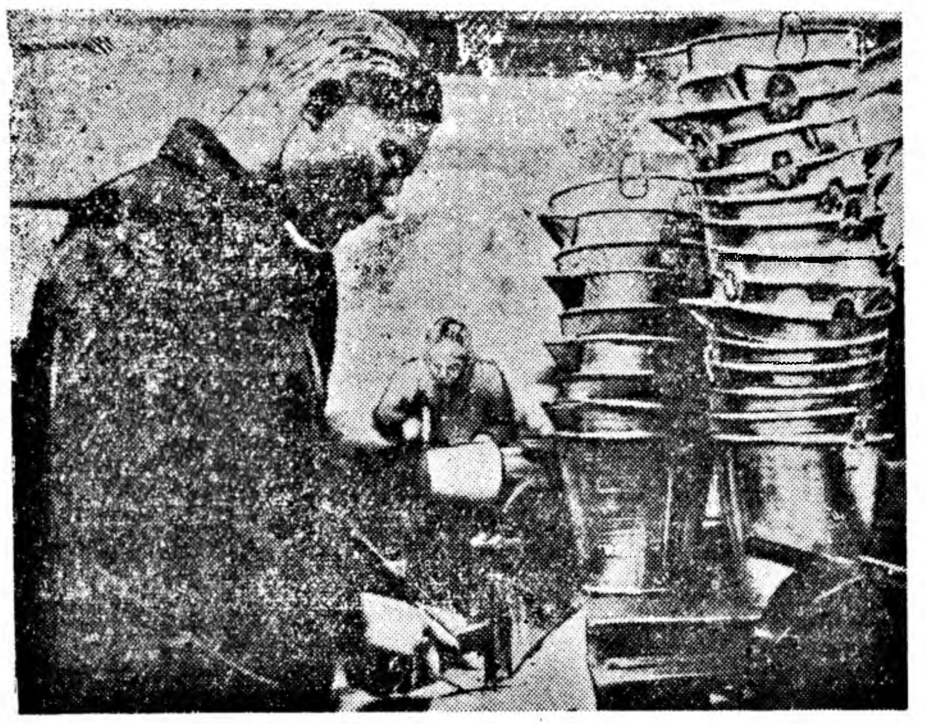
Дунда һургуулинуудые тон богонихон болзор соо һуралсалай ном дэбтэрээр, библиотекээр, һуралсалда хэрэглэгдэхэ юумын бодото маяг дүрсөөр, киноаппарадаар, тэдэнэй физическэ, химическэ ба бусад кабинедүүдые шухала түхеэрэлгэнүүдээр хангаха ябадал һуралсалай хэрэгые һайжаруулхын шухала үслови болоно.

Һайн лаборатори ба кабинедгүй байгаад һурагшадһаа һайнаар ойлгохые, мүн ойлгоһон теоретическэ эрдэмээ бүхэжүүлхэ эрилтэ хэхэ тон бэрхэшээлтэй байна. Жэшээлхэдэ, тон һайнаар түхеэрэгдэһэн лабораторидо хэшээл ябуулаагүй болбол физикые шудалха аргагүй. Юуб гэхэдэ, һурагшанар приборнууд ба мүнөө үеын хэмжээлгын аппарадуудтай танилсаха ёһотой байна. Тиигээгүй болбол һурагшадай бэлэдхэлые һайжаруулгада шиидхэхы шанартай хубилалтануудые хэзээдэшье түйлажа шадахагүйбди.

Дунда һургуули болбол дүүргэжэ гарагшадта үндэһэн наукануудаар, илангаяа математика, физикэ, хими, истори ба хэлэнүүдээр гүнзэгы знани ба бата бэхи дадалнуудые олгохо уялгатай. Эдэ предмедүүдые заалгада тон ехэхэнээр анхаралаа табиха хэрэгтэй болоно. Тиихэдээ һурагшанарые миин теоритой танилсуулха бэшэ, харин тэрэ теориие һайнаар боломжолон үзэжэ ба болото дээрээ хэрэглэжэ шадаха болгохо ёһотой. Һурагшадай, илангаяа бурят дунда һургуулиин һурагшадай, эрдэм мэргэжэлые үргэхэ ба тэдэнэй юрэнхы культура болбосоролые үргэдхэхэ шухала. Һурагшадай литератураар үгэ хэлэхэ дадалые хүгжөөхэ ябадалда дунда һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд ба һургагшанарай анхаралые тусгаар хандуулха зайлашагүй шухала болоно. Бурят һургуулиин һурагшадай литературна юрэнхы хүгжэлтын хэмжээе али болохоор үргэжэ, тэдэниие ородой классигуудай зохёолнуудтай, баруун европейскэ литературатай ба ахадүүтэй республикануудай уранзохёолшодой ба советскэ литературын эрхим зохёолнуудтай ёһотой һайнаар танилсуулха шухала байна.

Дүрбэдэхи Сталинска табанжалэй түсэбые бэелүүлгэдэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой эрхим дээдэ мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ угаа ехэ харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэлгэдэ республикын дунда ба дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байна.

доцент А. ДУРИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нормоёо 800 % дүүргэдэг гүрэнэй заводой бригадир Смолинцев хүдэлмэреэ хэжэ байна. И. Красавцевай фото.

Халуун анхаралаа табиха

Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ үгэһэн советскэ сэрэгшүүдэй ба мүн мүнөө үедэ Улаан Армида алба хэжэ байһан сэрэгшүүдэй гэр бүлэнэрые бүгэдэ арадай халуун анхаралаар хүреэлжэ, тэдэнэртэ али болохо материальна туһаламжа үзүүлхэ ябадал тон шухала зорилго болоно.

Эдэ бүлэнэртэ хартаабха ба бусад огородой эдеэ тариха ябадалдань туһаламжа үзүүлэлгэ энэ талаар ехэхэн удхашанартай байна.

Тиимэһээ, сэрэгэй албанда ябагшадай гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ аймагай ба городой таһагууд, предприяти ба эмхи зургаануудай профсоюзна организацинууд болбол эсэгэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ үгэгшэдэй ба Улаан Армида албанда ябагшадай гэр бүлэнэрые хартаабха ба бусад огородой эдеэнэй хүрэнгөөр, мүн газараар нэн түрүүн хангаха ёһотой болоно.

Энэ талаар муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байһан аймагай таһагууд ба профсоюзна организацинууд бии. Жэшээлхэдэ: Улан-Удын түмэрзамай районой таһаг (даагшань нүхэр М. Орлов) 6,5 тонно үрһэнэй хартаабха сэрэгэй албанда ябагшадай бүлэнэртэ хубаажа үгөө, гадна эдэ бүлэнэр газараар гүйсэд хангагданхай. Заводской ба Пригородно районой таһагууд тус тус бүридөө 1,5 тонно, Городской районой таһаг нэгэ тонно хүрэнгын хартаабха тэдэнэртэ хубаажа үгөө. Гадна, Пригородно районой таһаг (даагшань нүхэр Левакин) 1,5 га, Городской районой таһаг (даагшань нүхэр Катаманов) 1 га талмай дээрэ хартаабха тарихань. Энээнһээ хуряаһан ургасань мүн лэ дурсагдаһан бүлэнэртэ зорюулагдаха юм.

Баунтын аймагай таһаг (даагшань нүхэр Е. Хворов) аймагайнгаа предприятинууд, колхозууд ба эмхи зургаануудые энэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулжа, 155 гэр бүлэнэрые 11 тонно хүрэнгын хартаабхаар хангаха ябадалые эмхидхэө. Зэдын аймагай таһаг 40 тонно хүрэнгын хартаабха хубаажа үгөө, Баргажанай аймагай таһаг (даагшань нүхэр Н. Грубань), Мухаршэбэрэй аймагай таһаг (даагшань нүхэр Дашицыренов), Закамэнай аймагай таһаг (даагшань нүхэр Черных) энэ талаар мүн лэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байха юм.

Иволгын аймагай таһаг (даагшань нүхэр Цыренжапов) 41 га газарта, Хоринай аймагай таһаг (даагшань нүхэр Норбоев) 27 га газарта, Тарбагатайн аймагай таһаг (даагшань нүхэр Воробьева) 54 га газарта аймагайнгаа колхозууд эмхизургаануудаар түсэбһөө гадуур хартаабха тарюулха болоо. Эдэ талмайнууд дээрэһээ хуряагдаһан хартаабха армида ябагшадай гэр бүлэнэртэ сум зорюулагдаха юм.

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой профсоюзай комитет 20 тонно хүрэнгын хартаабха, гүрэнэй заводой профсоюзай комитет мүн лэ 20 тонно хүрэнгын хартаабха эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд ба Улаан Армида албанда ябагшадай бүлэнэртэ хубаажа үгөө. Мүн энэ мэтын һайн жэшээ харуулжа байһан коллективүүд олон бии.

Энэ шухала хэмжээ-ябуулгада огто анхаралаа табидаггүй аймагай таһагууд олон. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай таһаг (даагшань нүхэр Убеев), Байкало-Кударын аймагай таһаг (даагшань нүхэр А. Хамнаев), Бичурын аймагай таһаг (даагшань нүхэр Зоркальцев), Кяхта городой таһаг (даагшань нүхэр Даров) ба бусад армида ябагшадай гэр бүлэнэртэ огородой эдеэ тариха ябадалдань мүнөө хүртэр ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй һанаа амархан һуужа байнад.

Имэһээ гээгдэжэ ябаһан таһагуудые даагшад өөһэдынгөө хүдэлмэриие дары шэнэдхэн табижа, армида ябагшадай гэр бүлэнэртэ хартаабха, огородой эдеэ тариха ябадалдань заабол туһалха уялгатай.

Г. ДАНЗАНОВ.

Экзамен барилгын түрүүшын үдэр

Сэлэнгын аймаг соо хоёр дунда, 5 долоон жэлэй һургуулинууд бии юм. Эдэ һургуулинуудта бүгэдэндэнь майн 20-до гүрэнэй экзамен барилга эхилбэ. Юрөөгэй долоон жэлэй һургуулида (директорынь нүхэр Е. М. Балданов) экзамен барилгын түрүүшын үдэр ехэ һайнаар үнгэрөө. Энэ һургуулиин 7-дохи классай һурагшанар Л. Надмитов, Г. Доржиев, Д. Жамьянов, Р. Гурожапов ба бусад алгебраар «5» сэгнэлтэ абаба. Гадна һургуулидань халуун хоол эмхидхэгдэнхэй.

Мүн Сэлэнгын дунда һургуулида (директорынь нүхэр Дармаев) түрүүшын үдэр 7—8-дахи классуудта мүн лэ алгебраар экзамен барилга болоо. 7-дохи классай һурагша Ирина Потникова ба бусад «5» гэһэн сэгнэлтэ абаһан байха юм. Эндэ һурагшадта халуун хоол эрхимээр эмхидхэгдэнхэй.

Л. РИНЧИНО.

24 концерт, 22 зүжэг харуулагдаба

Түнхэнэй аймагай центрэй соцкультурын байшантай ба колхозуудай клубай хэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүсөөр майн үнгэрэгшэ үдэрнүүдэй туршада МТС ба колхозуудай полевой станууд дээгүүр 24 концерт, 22 зүжэг харуулагдаһан байна.

Иигэжэ тус уранһайханай самодеятельностиин кружогууд 9 мянга гаран таряашад ба МТС-эй хүдэлмэришэдые зүжэг наадаараа һонирхуулһан байха юм.

26 полевой стан гоё һайханаар шэмэгдэнхэй

Заиграйн аймагай культура ба гэгээрэлэй эмхи зургаануудай таһагай хүдэлмэришэд эдибхитэй комсомолецуудай хабаадалгатайгаар хабарай тарилгын үедэ 26 полевой станууды гоё һайханаар шэмэбэ.

Мүнөө колхозой полевой станууудай дэргэдэ һайнаар эмхидхэгдэһэн улаан булангууд хүдэлмэрилжэ, тэндэнь үргэлжэ газетэ уншалга ба элдэб темэнүүдээр һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг байна.

Луговодуудай зүблөөн болобо

Иволгын аймагай центртэ луговодуудай зүблөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ Улан-Удын ботаническа садай директор нүхэр Святогор «Тэжээлэй ургасанууд тухай» лекци уншаха зуураа шара люцернын ехэ шэмэтэй тэжээл байһыень луговодуудта тодоруулжа үгэбэ. Иимэ люцерн болбол Иволгын аймагай хадалан дээрэ ехэ элбэгээр ургадаг юм.

Тус ургасын хүрэнгэ түүжэ, гараха жэлдэ малые манаха талмай дээгүүр тэрэниие тарихаар зүблөөндэ хабаадагшад тогтообо.

Июниин хахадай даалгабари дүүргэхэнь

Тарбагатайн аймагай промкомбинадай коллектив энэ жэлэйнгээ даалгабари урицшалан дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлбэ.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор арһа элдэлгын цех май һарынгаа даалгабари 120 процент дүүргэһэн байна. Тиигээд энэ һара дүүртэр июнь һарынгаа даалгабари хахадтань хүртэр дүүргэхээр тэрэ цехынхид социалистическэ уялгануудые абаба.

ХИЛЫН СААНА

Францида һунгуулиин урда тээхи тэмсэл

Учредительнэ суглаанда политическэ партинуудай кандидадуудай списогые регистрацида оруулха болзор майн 18-ай үдэшэ дүүрэбэ. Тиигэжэ майн 19-дэ һунгуулиин кампани формальна эхилбэ. Гэбэшье, хоёр неделиин саада тээ, майн 5-да референдум үнгэргэһэнэй һүүлээр удаалангүй бодото дээрээ энэ кампани эхилһэн байна.

5 гол ехэнүүд политическэ партинууд—коммунистическэ социалистическэ, «арадай—республиканска хүдэлөөнэй» (МРП), «эрхэ сүлөөгэй республиканска парти», радикалнуудай парти, мүн тэрэшэлэн хэдэ хэдэн баганууд партинууд һунгуулиин кампанида хабаадалсана. Дурсагдаһан эдэ 5 партинууд болбол үнэнтэ дээрээ табан политическэ блогууд мүн болохо байна, юуб гэхэдэ, тэдэнэр болбол ойро дүтынгөө политическэ бүлэгүүдээр дэмжэгдэдэг. Тусгаарлабал, радикалнуудай парти болбол өөртөө дүтын бүлэгүүдээр бэеэ тойруулан суглуулжа «республиканска нэгэдэлые» байгуулһан байна.

Һунгуулиин баруунай блогууд, оршоо һэргээн бодхоохо ямар нэгэн таарамжатай һайн программые табиха аргагүй байһан аад лэ, һунгуулиин кампанида французска компартида эсэргүү «крестово походой» шэнжэ һунгуулиин компанида оруулба. Энэ походто гансаханшье реакционно «эрхэ сүлөөтэй республиканска парти», баруунай радикалнууд, МРП-гэй католигууд нэгэдэһэн бэшэ, мүн тэрэшэлэн социалистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд ба тэдэнэй хэблэл хамтарһан байна.

Эдэ дүрбэн партинуудай хамаг бүхы хүсэнь компартиин лидернүүдэй нэгэ дутааха ябадалда зорюулагдана.

Зүүнэй хэблэл болбол компартида эсэргүү энэ походой материальна эшэ үндэһые мүнөө элирүүлээ: баруунай блогэй ба тэдэнэрэй лидернүүд Поль Рейно, Даладье, Мюттер, Баррашен (һүүлшынь хоёр «Галай крестнүүд» гэһэн фашистска партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад байһан юм) ба бусадай һунгуулиин кампани болбол электротрестнүүд ба коммерческэ банкнуудһаа элбэгээр мүнгэн туһаламжа абадаг байна.

Баруунай радикалнуудай «республиканска нэгэдэлэй» һунгуулиин кампани хадаа «Фрон насьональ» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, лионско химическэ трестһээ мүнгэн туһаламжа абадаг юм. Баруунай радикалнуудай һунгуулиин кампанида мүнгэн туһаламжа үзүүлхээр фондынуудые хамтаруулһан «хара кассые» лионско химическэ нэгэдэлэй главна директор Морио Брюльфер гэгшэ эрхилдэг байна.

Учредительнэ суглаанда баруун партинуудаар табигдаһан кандидадуудай список соо дайнай урда тээхи Францида ехэшэг үүргые эзэлжэ байһан олон тоото ажал-ябуулагшад бии. Жэшээлхэдэ «эрхэ сүлөөгэй республиканска партиин» кандидадуудай дунда «галай крестнүүд» гэжэ партиин генеральна секретарь байһан Эдмон Баррашен, энэ фашистска партиин ехэшэг ажал-ябуулагшад Андре Мюттер ба Ибарнгарре, пэтэновскэ министр байһан ЛУИ Роллек, генерал Жиро ба бусад байха юм.

«Эрхэ сүлөөгэй республиканска партиин» идейнэ талаар зоригжуулагша Поль Рейно гэгшэ өөрынгөө кандидатурые Дюнкеркдэ табихадаа тус партиингаа нэрэһээ бэшэ, харин «бэеэ дааһан республиканец» болгон табиһан байна.

«Республиканска нэгэдэлэй» кандидадуудай список болбол дайнай урда тээхи ба хойто тээхи Францийн бузарлан гутаһан ажал-ябуулагшадай зохёоһон мүн лэ юунһээшье дутахагүй букет болоно. Тэдэнэрэй дунда социалистическэ партиһаа гаргагдаһан вишист Жорж Монне, мүн тэрэшэлэн ротшильднуудай банктай холбоотой Мандес—Франс бии юм.

Радикалнуудай кандидадуудай список Эрриотой нэрээр эхилэн нээгдэнэ.

Коммунистическэ партиин кандидадуудай список соо МРП-гэй список шэнги, недондохи жэлэй октябриин 20-до болоһон һунгуулинуудта табигдаһан кандидадуудай списогтэй жэшээлхэдэ ехэ хубилалта байхагүй: олонхидоо урдын кандидадууд тэдэл һунгуулиин округуудта табигдаһан байна.

Социалистическэ партиин кандидадуудай списогые хараа һаа, эндэ нилээдгүй ехэ хубилалтанууд болоһон байна. Социалистическэ партиин зарим нэгэн департаментска эмхизургаанууд болбол социалистическэ партиин хүтэлбэрилхы комитедээр табигдаһан кандидадуудые өөһэдынгөө департаментнуудта табилгада эсэргүүсэбэ. Тэрэнэй эсэстэ социалистическэ партиин хүтэлбэрилхы комитедэй членүүд Груммбах, Пьер Блок ба бусадай кандидатуранууд нютагуудтахи организацинуудаар зайлуулагдаһан байна. Социалистическэ партиин тулузскэ комитедэй членүүдэй зарьмынь тулуздэ олон жэл соо баллотировалагдажа байгаа Венсан Ориоль гэгшын кандидатурые зайлуулха гэжэ үгэ хэлэһэн байна. Хүтэлбэрилхы комитедэй зайлуулагдаһан членүүд—кандидадуудай оронд социалистическэ партиин нютагуудтахи эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй кандидатуранууд табигдаһан байна.

Итальянска коммунистическэ партиин секретариадай хандалга

РИМ, майн 19. (ТАСС). «Унита» газетэ болбол итальянска коммунистическэ партиин секретариадай доро дурсагдагша хандалгые толилбо:

«Монархическэ ба фашистска группанууд болбол майн 20 ба 25 хоорондо гуримта байдалые эбдэхэ ба һунгуулинуудые таһалха зорилготой тухиралгануудые ба эсэргүү бодхоолнуудые хэхэ һанаатай байна гэһэн үгэ дуунуудта дашарамдуулан һанаа зоболгүй байхые бүхы коммунистическэ организацинуудые секретариат уряална. Эдэ үгэ дуунуудые тараалга болбол демократическэ партинууд ба тэдэнэй ажал-ябуулагшадые һанаагынь зобоохо ба бодомжогүй ябадалнуудта тухирха зорилготой байна. Гэхэтэй хамта, һэрэмжые шангадхажа, мүнөө элирүүлэгдээд байһан фашистска центрнүүдые ажаглаха шухала.

Коммунистическэ парти болбол фашистска тухиралгын ямаршье аюулда харюу үгэхын бодото хэмжээнүүд абахыень правительствые уряалха зуураа, коммунистическэ парти болбол бусадууд антифашистска хүсэнүүдтэй хамтаран демократическэ хуули заршамые хамгаалха, монархическэ ба фашистска тухирагшадые амяарлуулха ба аюул хорогүй болгохо, июниин хоёрой үдэр һунгуулинуудые ба референдумые зохидоор үнгэргэхэ ябадалые хангаха зорилготой байна гэжэ өөрынгөө бүхы организацинуудта ба членүүдтэ һануулба.

Демократическэ гүрэнэй хуули болбол тухиралгын элдэб эрмэлзэлгэнүүдтэ эсэргүү өөрынгөө тэмсэлдэ жагсамал демократическэ фронтоор дэмжэгдэһэн байхынь тулада коммунистнууд болбол КНО-гой бүхы партинуудтай хэлсээ зүбшөөрэлые коммунистнууд түйлаха уялгатай байна.

Тэрээнһээ гадна олониитын түбхин байдалые хамгаалха ба элдэб тухиралганууд эсэргүү хэхэ ябадалые хангаха «гурим сахиха албые хуули захиргаанай газарнуудай зүбшөөлтэтэйгөөр социалистическэ парти ба КНО-гой бусад партинуудтай хамтаран байгуулхые компартиин организацинуудта һайшаан дурадхагдана».

Юлийскэ Крайные Югославитай хамтаруулха тухай эрилтэнүүд

БЕЛГРАД, майн 20 (ТАСС). Кая Черногориин арадай республикын гол ехэ город Цетиньедэ Юлийскэ Крайные хубаарилха тухай США, Англи ба Францийн экспертнүүдэй дурадхалые эсэргүүсэн буруушааһан олон мянган хүнэй митинг болобо.

Босни ба Герцоговинын арадай республикын столица Сараев городто, Долмациин ехэ город Сплитдэ мүн тэрэшэлэн буруушаалгын олониитын митингнүүд боложо үнгэрбэ. Осиектэ болоһон митингдэ 10 гаран мянган хүнүүд байлсаба. Эдэ бүхы митингнүүд дээрэ Юлийскэ Крайна ба Триестын асуудал тушаа Англи, США ба Францийн буруу позициие эсэргүүсэн буруушааһан резолюцинууд абтаба.

Кая Истри ба Риекын (Фиуме) профсоюзуудай областной конференци болобо. «Мүнөө хүртэр,—гэжэ конференциин резолюци соо хэлэгдэнэ,—фашизмын дилдэһэндэ дурагүй реакционно ба империалистическэ бүлэгүүд союзна оронуудта байдаг, тэдэ тэдэнэр Советскэ Союзые элдэбээр хардадаг, шэнэ дайниие үүсхэдэг ба бага арадуудта, мүн тэрэшэлэн Юлийскэ Крайнын арадуудта дарлалта ба богоолшолгые шэнээр асархые эрмэлзэнэ». Тус конференци болон Истри ба Риекиин бүхы хүдэлмэришэн анги болбол Юлийскэ Крайна ба Триест тухай асуудал тушаа французска, американска ба английска экспертнүүдэй дурадхалнууд «гол этнографическа экономическа ба түүхэтэ баримтануудтай огто таарахагүй гэжэ тоолоно. Эдэ дурадхалнууд болбол Юлийскэ Крайнын арадай тэмсэл, хохидол ба гарзануудые зааханшье тоодо абанагүй, тиигээд өөрынгөө хуби заяае өөрөө мэдэхэ эрхыень хубаалсахаар оролдоно». Конференци болбол эдэ дурадхалнуудые эрид буруушаана.

Словенскэ уран зохёолшодой союз гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Советэй нэрэдэ бэшэгдэһэн бэшэг соогоо мүн лэ американска, английска, французска экспертнүүдэй дурадхалнуудта эрид буруушаалаа мэдүүлбэ. Триест ба Юлийскэ Крайные Югославиһаа таһалха ябадал болбол,—гэжэ словенскэ уран зохёолшод мэдүүлнэ,—мүнөөдэр гансахан лэ бодото үнэн байдалые эрижэ байһан, эрхэ сүлөөтэй ба үнэн байдалай түлөө тэмсэһэн үнэн ханидаа урбаһантай адли болоно гээшэ.

Шанхайска радиокомментатор шэнэ японско кабинет тухай

ШАНХАЙ, майн 20. (ТАСС). Шэнэ японско кабинет байгуулалгатай дашарамдуулан Шанхайска радио өөрынгөө комментатор Тан-Кий-На гэгшын хэлэһэн үгые дамжуулба.

Сидехарай кабинедэй тушаалһаа бууһанай һүүлээр Иосидын шэнэ кабинет бии болоһон байна гэжэ радиокомментатор мэдүүлбэ. Энэ кабинедэй бии болохо ябадал тон хүндэ байгаа. Энэнь хадаа хуушанай мэхэшэн Сидихарай засагаа гээхэ дурагүй байһанаар элирхэйлэгдэнэ.

Үнгэрһэн үедэ Иосида болбол гэгээрэлэй министр байһан ба Великобританида Японой элшэн сайдаар байһан байна. Тэрэ хадаа японско сэрэгэйхидэй Хитадые эзэмдэхэ ябадалда туһалһан байна. Иимэһээ Иосидын агрессор байһаниинь бидэнэр мэдэнэбди, теэд агрессорнууд хадаа манай дайсад болоно. 1939 оной һүүлээр Японой милитаристнуудай эсэслэн һуурижан баталагдахадань Иосида болбол политическэ байдалһаа гараһан байна. Үнгэрэгшэ жэл тэрэ хадаа дахяад политическэ аренада гараһан ба тэрэ үедэ байһан правительстводо эсэргүү үгэ хэлэһэн байна. Тэрэнэйгээ түлөө тэрэ 2 һара түрмэдэ һууһан байна, гэбэшье, арад тэрээндэ найданагүй.

Тиимэ гэбэшье, Иосида премьер болонхой ба энэнь Сидехарай хэһэн хэрэг юм. Хэрбээ Катаямын премьер байгаа хада Сидехар болбол Иосидын правительствода абаһан шэнги иимэ шухала тушаалые абахагүй байгаа.

Либеральна ба прогрессивнэ партинууд урдын японско фашистска партинуудһаа бии болоо. Иимэ ушарһаа Иосидын шэнэ кабинет Сидехарай реакционно политикые дабтаха болоно.

Мидзутаниин мэдүүлгэ

ТОКИО, майн 18. (ТАСС). Кйодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, социалистическэ партиин түлөөлэгшэ Мидзутани гэгшэ майн 16-да мэдүүлхэдээ, Иосидын кабинет болбол Сидехарай консервативна кабинедэй үргэлжэлэлынь болохоһоо бэшэ ондоо юуншье болоногүй гэбэ. Иосидын правительствын Сидехарай администрациин үргэлжэлүүлэгшэнь болохо ушар хадаа Сидехарай кабинедтэ суглараһан консервативна хүсэнүүдэй демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр ажал-ябуулхые оролдоһон ябадалһаа тодоруулагдана гэжэ Мидзутани мэдүүлбэ. Либеральна ба прогрессивнэ партинууд хадаа хэрбээ социалистическэ политикые абаагүй һаа мүнөө байгаа национальна кризисые дабажа шадахагүй байһанаа өөһэдөө мэдэрһэн байна гэжэ Мидзутани мэдүүлбэ. Реакционно ба консервативна правительство национальна кризисые дабажа шадахагүй юм. Иосидын правительство болбол конституциин проектые баталжа шадахашье хадаа, эдеэ хоолой проблемые, мүнгэн тэмдэгтын проблемые ба арадай байдалые һайжаруулха ябадалда хамаарһан бусад шухала проблемэнүүдые шиидхэбэрилжэ шадахагүй байна.

Иосидын кабинет болбол ута наһагүй гэжэ хэлээд, социалистическэ парти болбол Сидехарай кабинедые дабтаһан шэнэ кабинедтэй хамтаран ажаллаха ябадалһаа арсана, ушарынь хадаа социалистическэ парти болбол ажалшад нийтые түшэглэнэ гэжэ Мидзутани мэдүүлбэ.

Парижска юристнуу... А. Я. Вышинскитэй у...

ПАРИЖ, майн 16. (ТАСС).
үдэшэ юстициин парижска
«Мувман насьонал жюдисье
шествоор эмхидхэгдэһэн пари
нууд ба СССР-эй Гадаадын
Министрын орлогшо нүхэр А.
скиин уулзалга болобо.

Французска республикын
прокурор Буассеры гэгшэ
юристнүүдэй түмэнһөө нү
скиие амаршалба. Нүхэр А.
ский французска юристнүүд
хэл хэжэ, тэрээн сооһоо со
ба советскэ демократиин го
дые хэлэһэн байна.

Элидхэлэй дүүрэһэнэй һү
кэ эзэмдэлгэдэ эсэргүүсэлэй
хабаадаһан парижска юрист
лэгшэ Францида гитлеровскэ
үедэ парижска юристнүүдэй
байһан «Пале либр» гэжэ г
зетын хэдэн номерые нүхэр
шинскидэ барюулба.

США-дэ түмэр за... дээрэ болохоо ба... забастовконууд... хойшолуулагд...

ВАШИНГТОН, майн 19.
зидентын гүйлтаар паровозно
нууд ба кондукторнуудай проф
18-да хэхэ гэһэн забастовк
хүртэр хойшолуулба гэжэ Т
хобо. Трумэнэй хэлэһэнэй ё
гараһан конфликтын ушарые
лөө хэлсээнэй һэргээдээ хад
жалта түйлагдаха байна гэ
тгн найдутлһанай һүүлээр
нуулай хүтэлбэрилэгшэд
хойшолуулха гэжэ зүбшөөрһ

ЛОНДОН, майн 20, (ТАСС)
радиогой дамжуулхань хада
мэр замууд дээрэ болохоо б
товконуудые хойшолуулха т
хол ехэл оройтоһон байгаа.
һээ зарим томонууд городуу
нуудта поезднуудые байлга
зайлуулагдажа амжагдаагүй
нуудые хангагшадта забасто
луулһан тухай түсхайлан
Нью-Иоркло поезднууд мин
һан байна.

Голландида бол... һунгуулинуудай д... тушаа

ГААГА, майн 19. (ТАСС).
үглөөнэй 8 часта 4.800
дуунууд тоологдоһон байна
ска радио ба хэблэл дамжу
шалан мэдээнүүдэй ёһоор
хоёрдохи палатадахи һуури
хубаагдаха болоод байна:
парти—32 һууринууд, ажа
29, революцидэ эсэргүү па
мунистическэ парти—10,
историческэ парти 8, эрхэ с
ти—6 ба реформистскэ пар
ринууд.

ГААГА, майн 19. (ТАСС).
гэгшын правительствын от
хын тухай мэдүүлгэ хэһэ
королево Вильмегельмина
ческэ партиин лидер Ромм
правительство байгуулха т
хэхые гэртээ урижа асар
Ваархейд» газетэ мэдээсэнэ.

Грецидэ экономическа... Английска корреспо... мэдээсэл

ЛОНДОН, майн 15. (ТАСС
хэрэгэй кругүүдээр 7 хоног
хин гаргагдадаг «Сити Обсе
тын Английска корреспонд
Грециин ажаүйлэдбэри хала
тээхи хэмжээнэй 37 процен
мэрилнэ. Таряа талха
дайнай урда тээхи хэмжээн
цент шахуу болоно. Харгы
нүүдэй хангалтагүй байһа
транспортаар ашаа шэрэлгэ
хаһагдаһан байна. Эд товар
тон баташаг ба теэд, үндэр
байна. Грецидэ наймаа худа
сэ болбол дайнай урда тээх
жээнэй 1,3 хубиие арайхан
на. Английска эзэмдэлгын
барижа байхын түлөө Грече
гаргаша болбол һара бурида
фунтэ стерлинг хүрэһөөр ба

Корреспондент болбол гэр
дал тушаа хэлэхэ зуураа 4
хүнүүд ойрын турша соо
байхань ха гэжэ мэдүүлбэ.

Немецкэ сэрэгэй хоёр ... Венгридэ үгтэхэ...

БУДАПЕШТ, майн 19. (Т
рилэ байһан немецкэ элшэ
Везенмайер ба Будапештын
байһан Винкельман—эдэ хо
сэрэгэй гэмтэгшэд болбол
тициин гарта үгтэхэнь гэ
союзна контрольно комисси
цийн министртэ Рис гэгшэ
гэжэ «Сабад неп» газетэ м

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМ...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС, г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-86; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Н—00613. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тира...